

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

ISSN 1581-9027

zelena dežela

št. 179 / avgust 2023

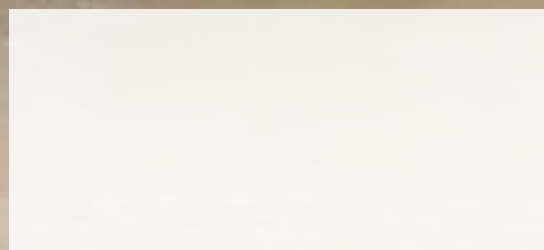
Glasilno Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

AGRA
61. MEDNARODNI
KMETIJSKO-ZIVILSKI SEJEM

26. - 31. 8. 2023
Gornja Radgona

AGRA
61. MEDNARODNI
KMETIJSKO-ZIVILSKI SEJEM

»ROMAN
ŽVEGLJČ

predsednik

Letos smo priča izjemnim vremenskim dogodkom že od pomladi, vrh pa so dosegli 4. avgusta, ko so poplave povzročile ogromno škodo. Ob vseh nepravilnostih se je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) odzvala s predlogi, kako finančno pomagati kmetijam ali jih razbremeniti dajatev.

Takoj smo predlagali sprejem interventnega zakona, dodelitev pomoči najbolj prizadetim kmetijam po mehanizmu »de minimis«, razširitev nabora vzrokov škod v okviru Zakona o odpravi naravnih nesreč, znižanje katastrskega dohodka in oprostitev prispevkov za zdravstveno, pokojninsko ter invalidsko zavarovanje, zagotovitev sredstev za analizo krme in tal, podaljšanje roka za sporočanje višje sile ...

Na katastrofalne poplave smo se organizirano odzvale vse nevladne kmetijske organizacije: združna zveza, sindikat kmetov, zveza kmetov, zveza podeželske mladine in zbornica. Izredno pomembno vlogo pri tem je imela, ima in jo bo še imela Javna služba kmetijskega svetovanja pri KGZS, ki ima neposreden stik s kmetijami ter pregled nad stanjem na terenu. Še enkrat se je pokazalo, da je tako organizirana služba poleg strokovnega svetovanja, prenosa znanja na kmetije in izvajanja ukrepov SKP kos tudi izjemnim razmeram. Pri drugače organizirani službi si težko predstavljamo tako hiter in učinkovit odziv.

Ob tem vas vabimo, stopite v stik z vašo kmetijsko svetovalko ali svetovalcem, če lahko ponudite pomoč prizadetim kmetijam, in sporočite, kako in koliko lahko pomagate. Res je, da kdor hitro da, dvakrat da, letos pa bo veljalo, da ne pozabimo, da bodo prizadete kmetije potrebovale pomoč še mesece ...

Vsem, ki ste našim članom že priskočili na pomoč, pa iskrena hvala!

VSEBINA

	Stanje vinogradništva v Sloveniji	4
V SREDIŠČU	Dišavnost, harmoničnost in bogata raznolikost	5
	Nov protokol za cviček PTP	6
	Trte in vino – zakladi Primorske	7
ZASTOPANJE	Kar 7.350 razočaranih kmetov zaradi suše 2022	8
	Za ohranitev sedanje organiziranosti JSKS	8
SVETOVANJE	Uspešna oddaja zbirnih vlog	9
	Izbrana kakovost tudi za žita	10
	Priprava kakovostne koruzne silaže	11
	Priporočena ozimna žita za setev	12
	Sistem za spremljanje površin SOPOTNIK	13
	Istrijani za travnike	14
	Ekološko kmetijstvo – naša skupna prihodnost	14
	Vzpostavitev krajinskega elementa na kmetiji Brodnjak	15
	Enainšestdeset plodnih let sejma AGRA	16
	Tudi zbornica na sejmu AGRA	17
PROMOCIJA	S kmetije za Vas	20
	Dobrobit kmečke družine	25
	Nova vlečna sila	26
	Podeželje v mestu Ljubljana	27
	53. sejem Narava-zdravje	28
	Septembra vsi na MOS!	29
	Vabljeni na 20. vseslovensko srečanje kmetov na Ponikvi in Slomu	32

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Poplave

KGZS bo po svojih močeh pomagala kmetom pri odpravi posledic poplav in drugih ujm, ki so prizadele skoraj celo Slovenijo.

Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS), ki deluje v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), je v času poplav še intenzivneje spremljala stanje na terenu. Padavine 3. in 4. avgusta so povzročile obsežne poplave po celotnem območju Slovenije. Poplavljen je bil precejšen delež kmetijskih površin, ki se jih ne da še v celoti oceniti. Nekateri deli Koroške, Savinjske doline in Gorenjske so bili ali so še odrezani od sveta in nedostopni. Nekateri deli so bili brez elektrike in brez telefonskih povezav. Poplave so se v drugem in tretjem dnevu razširile na Pomurje in Posavje.

Obupno stanje

Prvi stiki svetovalcev z do sedaj obiskanimi kmetijami kažejo na obupno stanje, uničeni so domovi in gospodarska poslopja kmetij. Prav tako je uničena mehanizacija (traktorji, priključki, mešalne prikolice ...), oprema, uničeni so tudi pridelki, saj je ponekod voda stala tri dni in vrtnine, poljščine ter krma za živali ne bodo uporabne. Povodenj je odnašala živino, silažne bale, voda je vdiral v skladišča, silose in hleve.

Na drugi strani je deroča voda odnesla velike količine rodovitne prsti, njivske in travniške površine pa so marsikje zasute z gramozom, peskom, muljem, drevjem in vsem, kar je reka nosila s seboj. Ponekod je bila koruza preplavljena v celotni višini. Če ne bo primerne in pravočasne pomoči, bodo prenekateri govedorejske kmetije ugasnile.

Tako je bilo pod vodo po grobi oceni med 15.000 in 16.000 hektarov kmetijskih površin brez območja Zavoda Celje, kjer podatke še zbirajo, saj še vedno ne morejo dostopati do najbolj prizadetih površin.

Medsebojna pomoč

Kako si lahko kmetje pomagajo? Pozivamo vas, da prek kmetijsko-gozdarskih zavodov oziroma terenskih kmetijskih svetovalcev (svetovalk) posredujete tako svoje potrebe po voluminozni krmi kot mo-

Finančna pomoč

Če fizična oseba prejme pomoč od organizacij, ki imajo status humanitarne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju socialnega ali zdravstvenega varstva, in od organizacij, ki imajo status invalidske organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju invalidskega varstva, je ta pomoč oproščena plačila dohodnine. Zato priporočamo, da se vsa finančna pomoč zbira prek humanitarnih organizacij, ki bodo ta sredstva najlažje razdelila pomoči potrebnim.

Kako ravnati ob poplavah

Javna služba kmetijskega svetovanja pri KGZS je v pomoč kmetom pripravila tehnološka navodila, kako ravnati ob poplavah. Kmetijam, ki so jih prizadele nedavne ujme, predvsem poplave, na KGZS svetujemo, da upoštevajo tehnološka navodila za ravnanje ob poplavah, ki so jih pripravili strokovnjaki javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS. Navodila se bodo prilagajala sprotnim razmeram, zato spremljajte našo spletno stran.

rebitne viške. Pokličite svojega kmetijskega svetovalca ali pa kmetijsko-gozdarski zavod in sporočite svoje podatke.

Lahko pa svoje povpraševanje po krmi in drugi pomoči ali ponudbe viška krme oddate prek obrazca, ki smo ga pripravile kmetijske nevladne organizacije (KGZS, Zadržna zveza Slovenije, Zveza slovenske podeželske mladine, Sindikat kmetov Slovenije in Zveza kmetov Slovenije). Obrazec izpolnite na naši posebni spletni strani, kjer so zbrane tudi druge informacije, povezane z nedavnimi poplavami (tehnološka navodila in napotki, kontakti in drugo): www.kgzs.si/ poplave.

Namen zbiranja teh podatkov je, da je zbornica vmesna točka, ki bo povezala tako potrebe kot ponudbo in vam s tem omogočila lažji dostop do krme.

Robert Peklaj, KGZS

Nekateri pomembnejši dogodki

Kdaj?	Kaj?
26.–31. 8.	Sejem AGRA, Gornja Radgona
13.–17. 9.	Mednarodni obrtni sejem, Celje
23. 9.	Podeželje v mestu, Ljubljana
6.–8. 10.	Jesenski kmetijski sejem, Komenda
8. 10.	Tradicionalno srečanje kmetov, Ponikva
19.–21. 10.	Sejem narava zdravje, Ljubljana

Predvideni razpisi

Do kdaj?	Kaj?
20. 9. 2023	6. javni razpis za podukrep 16.2 Podpora za pilotne projekte ter za razvoj novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij
Do porabe sredstev	3. javni razpis za operacijo Ureditve gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov iz PRP 2014–2020
Do objave zaprtja	6. javni razpis za aktivnost Dela za odpravo škode in obnovo gozda iz PRP 2014–2020

Stanje vinogradništva v Sloveniji

Podpora za prestrukturiranje obnov vinogradov, ki jo poznamo v Sloveniji, je spodbuda in pomoč, brez katere bi bilo obnov vinogradov še znatno manj.

V Sloveniji je v RPGV po podatkih iz leta 2022 vpisanih 14.483 ha vinogradov v treh vinorodnih deželah oziroma v devetih vinorodnih okoliših. Največ vinogradniških površin je v vinorodni deželi Primorska 6.308 ha (43,6 %), v Podravju 5.815 ha (40,2 %) in v Posavju 2.358 ha (16,3 %). Površine vinogradov se nenehno zmanjšujejo. V letu 2007 je bilo vpisanih v RPGV 17.187 ha vinogradov. V petnajstih letih so se na nivoju Slovenije površine zmanjšale za 15,7 %, najbolj v Posavju, za 21,5 %, sledi Podravje, 20,9 % in Primorska, 7,7 %. Vinorodna dežela Podravje je vse do kongresa 2017 imela največje površine vinogradov, podatki iz leta 2022 pa kažejo, da je Primorska postala dežela z največ vinogradi. Med posameznimi vinorodnimi okoliši v Sloveniji je Štajerska Slovenija s 5.371 ha (37,1 %) še vedno največji vinogradniški okoliš.

Po uradnih evidencah je v RPGV 26.790 vinogradnikov, kar je 2.830 manj kot leta 2017, prav tako se je zmanjšalo število vinogradov, in sicer za skupaj 5.250. Največ pridelovalcev je v vinorodni deželi Podravje, 11.697 (44 %), v Posavju jih je 10.091 (38 %) in na Primorskem 5002 (19 %). Podatki iz leta 2022 kažejo,

da imamo v Sloveniji 44.690 vinogradov. Podatki od leta 2017 do 2022 izkazujejo, da se je število vinogradnikov kot tudi vinogradov v zadnjem petletnem obdobju močno zmanjšalo.

Vinogradnik v Sloveniji obdeluje povprečno 0,54 ha vinogradov. Povprečna velikost vinogradniške kmetije se, vendar zelo počasi, povečuje. Zmanjšuje se predvsem delež ljubiteljskih vinogradnikov. Površine vinogradov se zmanjšujejo povsod, posebej v Ljutomersko-ormoškem podokolišu zaradi obsežnega pojava zlate trsne rumenice.

V vinorodni deželi Posavje obdeluje vinogradnik v povprečju najmanjšo površino vinogradov, in sicer 0,23 ha, v vinorodni deželi Primorska je povprečna površina vinograda na pridelovalca 1,26 ha, v vinorodni deželi Podravje je povprečna površina vinograda 0,50 ha.

Zanimiv je podatek, da je tudi v EU povprečna velikost vinograda na pridelovalca samo 0,54 ha in da je 83,3 % vinogradnikov manjših od 1 ha (Eurostata 2020). Povprečna velikost v sosednjih državah pa je: Hrvaška 0,53 ha, Madžarska 2,36 ha, Italija 2,28 ha in Avstrija 3,82 ha.

Obnove vinogradov – ključne za razvoj panoge

Obnova vinogradov je pomemben pokazatelj stanja v slovenskem vinogradništvu danes, pa tudi v prihodnje. Linearna trendna črta obnov vse od leta 2004 do 2021 pada. Povprečna letna obnova vinogradov v petletnem obdobju

no 69 ha, Goriška Brda 60 ha, Slovensko Istro 61 ha in Kras 18 ha. Znotraj vinorodne dežele Podravje je potrebna letna obnova za Štajersko Slovenijo 179 ha in Prekmurje 15 ha. V Posavju pa znaša potrebna letna obnova za Dolenjsko 45 ha, Bizeljsko-Sremič 23 ha in Belo krajino 10 ha.

Vizija slovenskega vinogradništva: ohranitev vinogradov, pospešeno prilagajanje na podnebne spremembe in razvoj kmetij v povezavi z vinskim turizmom

2017–2021 (301 ha) ob upoštevanju 30-letne amortizacijske dobe, dolgoročno zagotavlja obstoj 9.021 ha vinogradov, kar je le 62 % v RPGV (leto 2021) vpisanih vinogradniških površin v Sloveniji. Obnov vinogradov je premalo, trendi pa kažejo, da se le-te selijo na blažje strmine, nagibe do 15 %. Primerjava povprečnih letnih obnov med posameznimi okoliši (od 2007 do 2021) izkazuje počasen trend večanja obnov v Štajerski Sloveniji, Goriških brdih in Slovenski Istri.

Povprečna letna obnova zagotavlja dolgoročni obstoj 30 % vinogradov v vinorodni deželi Posavje (718 ha), 64 % v vinorodni deželi Podravje (3.724 ha) in 73 % (4.578 ha) v vinorodni deželi Primorska. Med okoliši je najbolj zaskrbljujoče stanje v Beli krajini, kjer povprečna letna obnova zagotavlja dolgoročni obstoj 20 % vinogradov, v Prekmurju 29 %, na Dolenjskem in v okolišu Bizeljsko-Sremič 43 % vinogradov. Za obstoj 14.483 ha slovenskih vinogradov je potrebna letna obnova 482 ha, od tega na Primorskem 210 ha, v Podravju 193 ha in Posavju 78 ha. Znotraj vinorodne dežele Primorska je potrebna letna obnova za Vipavsko doli-

Razširjenost sort

V slovenskih vinogradih prevladujejo bele sorte s 66,3 %. Med sortami je najbolj razširjena sorta 'Laški rizling' z 11,1 % (1.606 ha), sledi 'Refošk' z 8,8 % (1.273 ha), 'Chardonnay' s 7,7 % (1.111 ha), 'Sauvignon' s 7,5 % (1.080 ha). Ostale sorte so zastopane manj kot 6 %. V letu 2022 je bilo s tolerantnimi sortami v Sloveniji zasajenih 53 ha vinogradov, kar predstavlja 0,28-odstotni delež vseh vinogradov.

Ekološko vinogradništvo

Število ekoloških vinogradniških kmetij v Sloveniji se povečuje. Letni trend povečevanja ekoloških površin linearno narašča. Leta 2017 smo imeli v Sloveniji 559 ha ekoloških vinogradov, v letu 2021 864 ha in leta 2022 954 ha. Ekološki vinogradi so v letu 2017 predstavljali 4,0 % vseh vinogradov v Sloveniji, leta 2021 5,9 % in leta 2022 6,6 %. Podatki kažejo, da so se sprva za ekološko kmetovanje odločali manjši vinogradniki, v zadnjih letih pa tudi večji. Predvidevamo, da se bo ta trend nadaljeval tudi v prihodnje.

» SIMONA HAUPTMAN,
KGZS - ZAVOD MARIBOR

Obnova vinogradov v Sloveniji od leta 2004 do leta 2021

Dišavnost, harmoničnost in bogata raznolikost

Vremenske razmere se iz leta v leto bolj ali manj spreminjajo, zato dajemo bistven poudarek vinskemu letniku.

Od vremenskih razmer v posameznem letu je odvisna pridelava grozdja, vse od potrebnih opravil v vinogradu do primerne tehnološke zrelosti grozdja za posamezno vrsto in kakovost vina.

Za dobro kakovost vina pa niso dovolj le ugodne vremenske razmere, temveč umno zastavljen cilj, primerna tehnologija, ki jo omogoča ustrezna strokovna usposobljenost, in tehnološka opremljenost vinogradnika – vinarja.

Pred sedeminpetdesetimi leti je Kmetijsko gozdarski zavod Maribor oživel tradicijo nekdanjega Inštituta za vinarstvo v Mariboru in ponovno

pričel z ocenjevanjem vinskih letnikov. Tako je bilo od leta 1967 do danes strokovno ocenjenih 57 vinskih letnikov, in sicer od letnika 1966 do letnika 2022.

Vinski letnik je tradicionalno ocenjevanje vin, kjer se vina ne potegujejo za odličja, temveč za strokovno oceno, ki vinogradnikom in vinarjem veliko pove in je lahko vzpodbuda ali opozorilo, kako delati naprej.

Tako ugotavljamo, da se je kakovost vin in s tem kakovost vinskih letnikov v zadnjih sedeminpetdesetih letih v vinorodni deželi Podravje pospešeno dvigovala. V teh letih smo

Ocenjevalna komisija 57. ocenjevanja vinskega letnika v Mariboru

doživeli zadovoljive, dobre, prav dobre in odlične vinske letnike. Že nekaj let zapovrstjo se srečujemo z nadpovprečnimi vinskimi letniki.

Splošna ocena: minus odlično

Na Kmetijsko gozdarskem zavodu v Mariboru je 25. maja 2023 potekalo 57. ocenjevanje vin vinorodne dežele Podravje pod imenom »Vinski letnik 2022«.

Vina je ocenjevala »vseslovenska« 24-članska strokovna ocenjevalna komisija. Glede na veliko število vzorcev je delo potekalo v dveh komisijah, ki sta jim predsedovali Leonida Gregorič in Tadeja Vodovnik Plevnik.

Na ocenjevanju je bilo 154 vzorcev. Od tega je bilo vin letnika 2022 109 vzorcev, ostalih 45 vzorcev pa je bilo starejših (12 penin in 33 mirnih vin). Sodelovalo je 70 vinarjev.

Ocenjevanje je potekalo po 100-točkovni metodi, po kateri so bila vina razvrščena v kategorije po barvi, aromati in ostanku nepovretega sladkorja.

Kategorije vin so bile: bela suha, polsuha, polsladka, sladka, roseji, rdeča vina in penine.

Če je bilo v posamezni kategoriji najmanj deset vzorcev,

bodo tri najvišje ocenjena vina predstavljena na Masterclassu najboljših vin Vinskega letnika 2022, ki bo potekal 18. oktobra 2023 na tradicionalnem salonu VinDel v Mariboru.

Na osnovi analitičnih podatkov vsebujejo vina letnika 2022 zmerni, višji, ponekod tudi visok alkohol, normalno vsebnost skupnih kislin, značilno za posamezne sorte, in ustrezen ostanek nepovretega sladkorja, tako da so dosežena harmoničnost in zaokroženost v okusu ter skupen vtis všečni. Zaradi teh lastnosti bodo vina primerna tudi za daljše zorenje.

Generalno pa vina letnika 2022 izražajo zapeljiv videz – sijoče, sortno značilne barve, s prepoznavno in poudarjeno dišavnostjo, ki se pri posameznih sortah izraža v razkošju sadnih in cvetih vonjev. V okusu so vina sveža, iskriča, primerno polna in prijetno pitna.

V sedeminpetdesetih letih je ocenjevanje vinskega letnika vinorodne dežele Podravje pripomoglo k občutnemu dvigu kakovosti in prepoznavnosti vin ter seveda k promociji vinske destinacije.

»TADEJA VODOVNIK PLEVNIK, KGZS - ZAVOD MARIBOR

Izbrana vina za Masterclass

Kategorija suho vino letnik 2022:

1. TRAMINEC 1, Vina Jaunik, Limbuš; ocena: 88,63 točke
2. LAŠKI RIZLING, Vino Gaube, Svečina; 88,38 točke
3. SAUVIGNON, Klemen Hlade, Kamnica; 88,25 točke

Kategorija suho zorjeno vino (starejši letniki):

1. CHARDONNAY Prestige 2020, Meum Winery, Jurij Brumec, Loče; ocena: 90,50 točke
2. LAŠKI RIZLING 2018 Consortium Paulinum d.o.o., Limbuš; ocena: 89,83 točke
3. LAŠKI RIZLING Terasa 2020, Robert Greif, Fram; 89,50 točke
4. TRAMINEC 2021, Dušan Mulec, Jakobski dol; 89,25 točke

Kategorija polsuho vino letnik 2022:

1. TRAMINEC, Domačija Jarc, Milenka Marko, Jarenina; 88,63 točke
2. SAUVIGNON, UM, FKBV, Meranovo; 88,00 točke
3. RENSKI RIZLING, Vinogradi Horvat, Počehova; 86,50 točke

Kategorija polsladko vino letnik 2022:

1. TRAMINEC PT, Stanislav Kurnik, Žikarce; 92,25 točke
2. TRAMINEC, Izidor Vehovar, Lokanja vas; ocena: 88,38 točke
3. RUMENI MUŠKAT, Puklavec Family Wines d.o.o., Ormož; ocena: 88,18 točke

Kategorija penine:

1. ZLATA RADGONSKA PENINA polsuha; Radgonske gorice d.o.o.; ocena: 89,38 točke
2. ZLATA RADGONSKA PENINA brut; Radgonske gorice d.o.o.; ocena: 89,00 točke
3. PENINA DEVINA brut 2019, Domačija Gora po lipo, Tinjska Gora; ocena: 88,75 točke

Kakovost in strokovna ocena vinskega letnika bosta predstavljena na tradicionalnem vinogradniško-vinarskem posvetu, ki bo letos potekal v okviru sejma Agra, 29. avgusta 2023 v Gornji Radgoni, kjer bo obravnavana aktualna problematika v vinogradništvu in vinarstvu. Sodelujočim vinarjem bodo podeljene listine o oceni vina.

Nov protokol za cviček PTP

Tehnološka posodobitev pridelave grozdja in vina za Cviček PTP

Moderni potrošniki in pivci vina so vedno bolj zahtevni. V svetu je v zadnjih letih močan porast naravi prijaznega kmetovanja in podoben trend je viden tudi v Sloveniji. Na Dolenjskem velika razdrobljenosti vinogradov otežuje in močno podraži pridelavo vina. Zaradi navedenega smo se odločili, da bomo tudi pri pridelavi Cvička PTP preučili sodobne tehnike in postopke pridelave in predelave grozdja ter pripravili posodobljen protokol za pridelavo Cvička

PTP še boljše kakovosti. Kljub temu, da so za izvedbo modernjših postopkov pogosto potrebne investicije v opremo, lahko tudi vinarji z obstoječo opremo ob upoštevanju priporočil obvladujejo sodobne stile Cvička PTP.

Pilotni projekt je trajal tri leta in v njem je sodelovalo šest kmetijskih gospodarstev z Dolenjske, ki so resni tržni pridelovalci cvička in skupno pridelujejo vino na več kot 50 ha vinogradov. V poskusih v vinogradih in v kletih smo izvedli vrsto aktivnosti in na osnovi rezultatov teh poskusov podajamo priporočila in zaključke.

Vinogradništvo

- Vzpostaviti eno šparonsko rez z namenom doseganja višje kakovosti grozdja,
- globinsko rahljati tla z na-

menom izboljšanja zračnosti, strukture tal, povečati delovanje mikroorganizmov, izboljšati vpojnost vode in sposobnost zadrževanja vode v tleh in se tako prilagoditi na sušne strese, opraviti košnjo trave v medtrtnem in medvrstnem prostoru (brez herbicida) tako povečati pridelavo organske snovi, vezavo padavinske vode, zmanjšati evapotranspiracijo, izboljšati mikrobiološko živost tal in rastlinsko biodiverziteteto ter

prispevati k varovanju okolja in podzemnih voda,

- z naravi prijazno obdelavo tal in košnjo zmanjšati uporabo herbicidov v vinogradih in tako vplivati na mikroorganizme in jih količinsko povečati v tleh,
- z redčenjem grozdja pri žametovki in kraljevini doseči boljšo kakovost, dozorelost, in obarvanost grozdja,
- vpeljati ročno razlitanje listne stene vinograda, izboljšati mikroklimo v listni steni, s tem zmanjšati porabo fungicidov in povečati kakovost grozdja.

Vinarstvo

- V klet vpeljati precizno enologijo za pridelavo Cvička PTP višje kakovosti (hlajenje grozdja, raba suhega ledu, hiperreduktivna vinifikacija, inertni plini,

kontrolirana fermentacija, kontrola kisika, CO₂, biološki razkis ...,

- uporabiti precizno enologijo s ciljem, da bo Cviček PTP bolj saden, svež, uglasen, piten,
- uporabiti priporočen protokol (shemo) za predelavo žametovke, ki je glavna sorta pri tipizaciji Cvička PTP. Tudi ostala vina v končni zvrsti naj v predelavi sledijo konceptu precizne enologije,
- tipizacija vina naj bo zelo natančna in dodatki sort na 1 % natančni.

sična maceracija (dva dni) in

2. rose tehnologija – hiperreduktivna predelava z dodatkom grozdnih jagod med fermentacijo žametovke.

Sodoben Cviček PTP naj sledi zahtevam potrošnikov, ki iščejo sadna, sveža vina s prijetnim pookusom. S sodobnim načinom predelave ob uporabi precizne enologije skušamo prenesti kakovost dobrega grozdja v odlično vino. Z novimi pristopi smo ga le še bolj približali potrošniku, ki rad sega po njem, ga uživa in ga takšen moderen stil vina znova in znova prepriča.

Pridelava Cvička PTP z novjšim stilom vina pripomore k njegovi večji kakovosti, prepoznavnosti ter tržni uspešnosti dolenjskih vinogradnikov.

» IVANKA BADOVINAC,
KGZS - ZAVOD NOVO MESTO

Priporočeni tehnologiji predelave žametne črnine

V poskus predelave žametovke smo uvedli štiri različne tehnologije predelave grozdja, od katerih sta najboljše rezultate dali dve tehnologiji:

1. hladna predfermentativna maceracija (dva dni) in kla-

☎ 051 360 097
✉ info@creina.si

🌐 www.creina.com

Slovenske cisterne za gnojevko od 2200 do 25000 litrov.

Trte in vino – zakladi Primorske

Že 50. obletnica strokovnih srečanj primorskih vinogradnikov in vinarjev

Tradicionalni posvet Trte in vino – zakladi Primorske, ki ga že vrsto let organiziramo na Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, je bil tokrat še posebej svečan. Letos namreč mineva petdeset let, odkar se je odvilo prvo strokovno srečanje primorskih vinogradnikov in vinarjev. Tudi leta 1973 je dogodek pripravil naš zavod, tedaj v sodelovanju s štirimi primorskimi vinskimi kletmi, ki so pomembne pridelovalke vina še danes – Klet Brda, Vipava 1894, Vinakras in Vinakoper.

Posvet, ki se je odvijal 20. junija 2023 v Hotelu Perla v Novi Gorici, je odprla direktorica Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica mag. Jana Čuk, ki je spomnila na dolgoletno tesno sodelovanje zavoda s primorskimi vinogradniki in vinarji ter poudarila pomen vinogradništva na Primorskem. V nadaljevanju so zbrane nagovorili župan mestne občine Nova Gorica Samo Turel, predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Roman Žveglič, tajnik Kmečke zveze iz Trsta Erik Masten ter minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon.

Nato so besedo dobili predstavniki primorskih kleti, ki so sodelovale na prvem posvetu pred petimi desetletji. Direktorja Kleti Brda Silvan Peršolja in Vinakrasa Marjan Colja ter direktorica kleti Vipava 1894 Nika Gregorič so se dotaknili pomena znanja, sodelovanja, podpore političnih odločevalcev ter povezanosti vinogradništva in vinarstva s turizmom. Hilarij Kosta, upokojeni dolgoletni specialist za vinogradništvo, pa je orisal dogajanje na prvem primorskem posvetu vinogradnikov in vinarjev. Zbrane sta pozdravila tudi vinska kraljica Slovenije Maja Pečarič in podpredsednik Društva za razvoj pивske kulture Sommelier Slovenije Ivan Peršolja, ki sta poudarila pomen spoštljive-

ga odnosa do vinogradnika in vinarja ter izpostavila dvig kakovosti in prepoznavnosti slovenskih vin v zadnjih letih.

Pregled minulega dela

V nadaljevanju smo prisluhnili štirim strokovnim prispevkom. Prva dva, Primorsko vinogradništvo danes in Vinarstvo vinorodne dežele Primorska, sta podala Mojca Mavrič Štrukelj in

na Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, dvignil za 5 %, delež deželnih vin PGO pa zmanjšal za več kot 6 %. Tudi v razredu vrhunskih vin ZGP beležimo 2-odstotni dvig, medtem ko v razredu vin PTP ostaja delež skozi vsa leta skoraj enak.

V prispevku Genski viri vinske trte sta Andreja Škvarč s Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica in dr. Anastazija Jež Krebelj s Kmetijskega inštituta Slovenije predstavili nepoznane stare sorte, ki so posajene v obsežnem ko-

smo jubilejni posvet namenili njim. Na pokušini vin je bilo preko dvesto vin lokalnih sort, od rebule, malvazije, zelena, pinele, terana PTP do vitovske grganje, klarnice, poljšakice, pokalce, cipra, vrtovke, planinke itd.

Na posvetu je bila predstavljena publikacija avtorice Andreje Škvarč Lokalne sorte vinske trte – Vipavska dolina, v kateri je opisanih 31 starih lokalnih sort.

Posvet Trte in vino – zakladi Primorske je edina prireditel, kjer se lahko na enem me-

Že petdeseti strokovni posvet Trte in vino – zakladi Primorske je tudi tokrat zbral primorske vinogradnike in vinarje.

Tamara Rusjan s Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica. Predstavili sta glavne značilnosti primorskega vinogradništva in vinarstva in se nekoliko ozrli tudi v leto 1973. V petdesetih letih se je površina vinogradov povečala za 1.500 ha in danes je Primorska s 6.300 ha največja vinogradiška dežela v Sloveniji, desetina vinogradov je ekoloških. Sortiment je doživel kar nekaj sprememb, še vedno pa lokalne sorte predstavljajo več kot polovični delež. Povečuje se količina vina v višjih kakovostnih razredih, zmanjšuje pa v nižjih. V zadnjem desetletju in pol se je delež vin, ocenjenih kot kakovostno vino ZGP

leksijskem vinogradu STS Vrhpolje-Pouzelce v Ložah pri Vipavi, in strokovne naloge, ki jih izvajajo. Dr. Denis Rusjan je v referatu Vinogradništvo v luči podnebnih, ekoloških in družbeno-ekonomskih sprememb zbranim predstavil, kako naj bi vinogradništvo izgledalo v prihodnje, kakšni izzivi nas čakajo in kako bi bili nanje čim bolj pripravljeni.

Lokalne sorte

Ena od značilnosti vinogradništva na Primorskem so tudi lokalne sorte, ki dajejo pečat primorskemu vinogradništvu in vinarstvu že stoletja. Prav zaradi njih smo drugačni, posebni, prepoznavni. In zato

stu srečajo vsi vinogradniki in vinarji Primorske vinorodne dežele. Hkrati je tudi priložnost za pridobivanje novih strokovnih spoznanj, izmenjavo izkušenj, pokušino številnih vin in neformalno druženje vinogradnikov, vinarjev in strokovnjakov z obeh strani meje. Zato smo prepričani, da bomo čez petdeset let lahko obeležili še en pomemben jubilej.

»MOJCA MAVRIČ ŠTRUKELJ, TAMARA RUSJAN IN ANDREJA ŠKVARČ, KGZS - ZAVOD NOVA GORICA

Kar 7.350 razočaranih kmetov zaradi suše 2022

V juliju je Agencija RS za kmetije trge in razvoj podeželja pričela z izdajanjem odločb, s katerimi so se dodeljevala sredstva za odpravo posledic škode v kmetijstvu zaradi suše v letu 2022.

V zvezi z dobrimi 400 vlogami oškodovanih so potrebni dodatni ugotovitveni postopki. Za škodo v 211 občinah na 235.182,5 ha prizadetih

kupu krme, da so lahko ohranile čredo, sedaj pa so izračuni glede upravičenosti do pomoči pokazali, da na njihovih kmetijskih gospodarstvih ni bilo

kmetijskih površin je Vlada RS namenila 25.000.000 evrov. Višina izplačanih sredstev je znašala 45 odstotkov ocene neposredne škode za OMD območja in 40 odstotkov ocene neposredne škode za vsa preostala območja.

Kar 7.350 negativnih odločb

Zagotovo so veliko razočaranje povzročile negativne odločbe, ki so jih prejele kmetije, ki so bile z lansko sušo med najbolj prizadetimi. Gre pretežno za živinorejske kmetije, ki so imele škodo na travinju, koruzni silaži, lucerni. Gre za kmetije, ki so morale visoka sredstva nameniti do-

izpada dohodka.

Pri izračunu izpada dohodka, ki se je izračunaval na posamezen GERK, so se upoštevali naslednji parametri: prijavljena kultura, velikost površine in stopnja poškodovanosti kulture, povprečna donosnost in cena pridelka v letih 2019–2021 ter donosnost in cena pridelka v letu 2022. Glede donosnosti in cen so se upoštevali podatki Statističnega urada RS.

Izračun izpada dohodka

Sam izpad dohodka v letu 2022 se je izračunaval tako, da so se količine kmetijskih proizvodov, proizvedenih v letu 2022 (upoštevalo se je zmanj-

šanje pridelka zaradi suše leta 2022), pomnožile s povprečno prodajno ceno v letu 2022. Ta rezultat se je potem odštel od povprečne letne količine kmetijskih proizvodov, proizvedenih od leta 2019 do 2021, pomnoženih s povprečno prodajno ceno v tem obdobju. Pravno podlago takemu izračunu predstavljajo Evropska Uredba 2472/2022/EU, Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč ter Program odprave posledic škode v kmetijstvu zaradi suše leta 2022.

Za določene negativne odločbe je razlog tudi določilo, da se sredstva upravičencu ne dodelijo, če izračun upravičene pomoči na upravičenca ne presega 100 evrov.

Izpadle so živinorejske kmetije

Suša je povzročila pomanjkanje krme, kar je posledično povzročilo visoke cene in s tem visoke dodatne stroške živinorejskim kmetijam. Ker

se za izračun upravičenosti do pomoči izračunava izpad dohodka, ki temelji na statistični primerjavi cen in donosa med posameznimi leti, so ravno te kmetije dobile negativne odločbe in ostale brez finančnih povračil za sušo 2022.

Delovanje takih kmetij je širšega družbenega pomena tako z vidika pridelave hrane kot z vidika obdelanosti krajine. Potrebno si je prizadevati, da bodo napovedane sistemske spremembe in siceršnji sistem pomoči po naravnih nesrečah v bodoče čim širše dosegle vse oškodovance ter vsaj deloma pokrili izpadli dohodek in dodatne stroške, ki jih povzročajo naravne nesreče, ki so žal postale naša stalnica in s tem stalnica kmetijske proizvodnje.

» JANJA VIRANT, KGZS

Za ohranitev sedanje organiziranosti JSKS

Svet KGZS se je konec julija na enajsti redni seji seznanil z nekaterimi aktualnimi zadevami. Vodstvo KGZS je predstavilo potek neformalnih pogajanj z MKGP. Ukrepi v okviru Nature 2000 naj bi bili po dogovoru prostovoljni, na to pa mora pristati še Evropska komisija. Kalkulacij še ni narejenih. Na dnevnem redu je bil tudi Zakon o zaščiti živali. KGZS bo pripravila amandmaje na zakon, ki bodo usklajeni z Veterinarsko zbornico, Veterinarsko fakulteto in Biotehniško fakulteto – Oddelkom za zootehniko.

Svet KGZS zahteva od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da v Strateškem načrtu Skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027 (SN SKP 2023–2027) ohrani največjo možno višino investicij, in sicer 800.000 evrov za celotno programsko obdobje, razen za IRP 05, IRP13 in IRP14, ki se jih izvzame iz omejitve podpore.

Svet KGZS tudi ugotavlja, da je sedanja organiziranost Javne službe kmetijskega svetovanja znotraj sistema Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije sistemsko ustrezna, zato predlaga Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, da le-ta tudi po letu 2024 ostane znotraj KGZS.

 Od skupno 22.933 vlog je bilo 15.157 pozitivnih in 7.350 negativnih.

Uspešna oddaja zbirnih vlog

Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS), ki deluje v okviru KGZS, je kmete obveščala o novih intervencijah in pomagala pri elektronskem izpolnjevanju ter oddaji zbirnih vlog.

Pri svetovanju in pomoči je na 73 lokacijah po vsej Sloveniji aktivno sodelovalo 213 kmetijskih svetovalcev. Poleg novih intervencij so na ARSKTRP pripravili tudi novo aplikacijo za vnos vlog, v katero je vgrajenih več kontrol, hkrati pa potrebno vnašati tudi nekaj več podatkov kot v preteklih letih.

»Zato smo na KGZS sistemsko pristopili k usposabljanju in z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS pred začetkom roka za oddajo zbirnih vlog za kmetijske svetovalce izvedli sedemnajst usposabljanj iz vseh vsebin intervencij nove SKP in dela s spletno aplikacijo,« razlaga vodja oddelka za kmetijsko politiko in razvoj podeželja pri KGZS dr. Jernej Demšar. »Zaradi potrebe po poznavanju mnogih pravil in pogojev novih intervencij ter vseh podrobnosti delovanja vnosne aplikacije trdimo, da sta svetovanje in pomoč pri vnosu zbirnih vlog, ki ju izvajajo kmetijski svetovalci, postali strokovno zelo zahtevni nalogi z veliko odgovornostjo.«

Skoraj vsi so rabili pomoč JSKS

V roku za oddajo zbirnih vlog, ki je potekal od 31. marca do 10. julija 2023, je bilo oddanih **54.730 zbirnih vlog**. Večina vlagateljev (98,5 odstotka) se je po pomoč pri izpolnjevanju obrnila na kmetijske svetovalce. Število oddanih zbirnih vlog je za 1.092 manjše kot v letu 2022, ko je na ARSKTRP prispelo 55.822 zbirnih vlog. Za obveščanje vlagateljev je bilo po vsej Sloveniji pripravljenih 219 usposabljanj, od tega 206 v živo in 13 preko spleta. Usposabljanj se je udeležilo 13.280 udeležencev. O novih intervencijah so kmetijski svetovalci pripravili številne prispevke v nacionalnih in lokalnih medijih (časopisi, glasila, radijske in televizijske kmetijske oddaje in nasveti ...), na spletnih straneh pa so bile objavljene tudi video predstavitve intervencij. Za navodila o vseh intervencijah v tiskani obliki je poskrbelo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, dostopna pa so bila na vseh lokacijah JSKS.

Z naročanjem kmetov na oddajo zbirnih vlog sta elektronsko izpolnjevanje in oddaja vlog preko spletne aplikacije v letošnjem letu potekala tekoče z le redkimi krajšimi izpadi delovanja sistema. Kmetijskim svetovalcem pri KGZS je ob dobrem sodelovanju z ARSKTRP in MKGP uspelo v rednem roku za oddajo zahtevkov za leto 2023 pomagati vsem vlagateljem, ki so prosili za pomoč pri izpolnjevanju zbirne vloge. Na KGZS ocenjujemo, da je bila kampanja za oddajo zahtevkov za intervencije kmetijske politike težka, dolga, a uspešno izvedena in zaključena.

»Od leta 2023 dalje bo ARSKTRP tudi s pomočjo satelitskih posnetkov preverjala aktivnosti, ki se izvajajo na kmetijskih površinah. Zato je še toliko bolj pomembno, da je na zbirnih vlogah opravljena točna prijava in v primeru sprememb opravljena dopolnitev zbirne vloge,« poudarja Demšar.

Dostop prek Sopotnika

Dostop do aplikacije SOPOTNIK je omogočen preko spletne strani <https://ekmetijstvo.gov.si/farmer-app/> z uporabniškim imenom in geslom, ki ste ga prejeli natisnjena ob oddaji zbirne vloge.

Začasne rezultate ugotovitev bo ARSKTRP aktivno osveževala od 1. avgusta do 13. oktobra 2023. Zadnji rok, do katerega vlagatelji lahko spremenijo in umaknejo zahteve, je 2. november 2023, razen za shemo ozelenitev ornih površin prek zime intervencije SOPO, kjer je zadnji rok 29. marec 2024.

Predlagamo, da se aktivno vključite v spremljanje ugotovitev Agencije in se po potrebi pravočasno odzovete preko aplikacije SOPOTNIK oziroma FOTOSOPOTNIK.

»ZBORNIČNI URAD, KGZS

Pravo veselje je imeti zdrave živali

Grovit®

rudninska krmna mešanica z dodatkom vitaminov za govedo, ovce, koze, konje, prašiče in perutnino

Živali ga rade jedo

HomeVet

KRKA

Izbrana kakovost tudi za žita

Shema Izbrana kakovost je namenjena spodbujanju pridelave žit in ajde v Sloveniji ter spodbujanju potrošnika k nakupu izdelkov iz pridelkov slovenskih pridelovalcev žit in ajde.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, Zadruga zveza Slovenije in Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije so po večletni pripravi in usklajevanjih v letu 2022 podale na MKGP vlogo za priznanje sheme in označbe **Izbrana kakovost – pridelava in predelava žit in ajde: pšenica, rž, ječmen, oves, pira, koruza, proso, ajda**. MKGP je shemo in označbo »izbrana kakovost« z navedbo države pridelave in predelave (Slovenija) za sektor žit in ajde priznalo v maju 2023. Tako je v to shemo poleg sektorjev mesa, mleka in sadja vstopil tudi sektor žit.

Z znakom »izbrana kakovost« (IK) se označujejo pridelki pšenice, rži, ječmena, ovsa, pira, koruze, prosa in ajde ter vsi izdelki iz njih, ki ustrezajo kriterijem iz specifikacije, objavljene na spletni strani MKGP: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MKGP/Dokumenti-/IK_zita_spec_potrj_maj_23.pdf.

Zahteve za izbrana kakovost

Z dosledno sledljivostjo je zagotovljeno, da je izdelek, ki je označen z znakom izbrane kakovosti, iz sestavin slovenskega izvora, natančno predpisani pogoji pridelave ter predelave žit in ajde pa zagotavljajo dodano kakovost zaradi omejenega vnosa pesticidov (FFS) in gnojil ter zdravstvene neoporečnosti pridelka s stališča prisotnosti mikotoksinov v žitih oziroma alkaloidov v ajdi. Za vse faze in postopke sta predvidena natančno vodenje evidenc in nadzor.

Za pridelavo se zahteva kolobar, v katerem je prepovedana pridelava iste vrste žita dvakrat zapored ali ajde trikrat zapored na isti površini kot tudi dvopolje pšenice ali ječmena s koruzo. Prepovedano je gnojenje z digestatom ali kompostom iz komunalnih čistilnih naprav in gnojenje pšenice, rži, ječmena, ovsa ter pira z gnojili, ki vsebujejo dušik, vsaj štiri tedne pred žetvijo. Žita se lahko gnoji z dušikom le na

osnovi analize dušika v tleh ali rastlinah.

Močno je omejena tudi raba FFS, saj se lahko za varstvo žit in ajde uporabljajo le FFS, ki so v Sloveniji dovoljena v integrirani ali ekološki pridelavi. Prepovedana je uporaba sredstev za desikacijo, omejena je uporaba piretroidov.

V času žetve je pri žitih obvezna meritev deoksinivale nola (DON), ki je najpogostejši mikotoksin pri pridelavi žit. Pri ajdi se za zmanjšano prisotnost alkaloidov izvajajo obvezni preventivni ukrepi, kar pomeni, da se pred spomladansko setvijo ajde opravita vsaj dve slepi setvi in v času rasti obvezno mehansko odstranjevanje plevelov ter ročno odstranjevanje kristavca.

Žita in ajda morajo imeti kakovost, primerno za peko kruha in drugih pekovskih izdelkov, zato so v specifikaciji za žita in ajdo predpisane vrednosti parametrov kakovosti, ki jih je obvezno meriti.

Za proizvodnjo izdelkov iz žit in ajde, ki se označijo z znakom in označbo IK, morajo imeti vse uporabljene sestavine iz žit in ajde certifikat. Certifikat morajo imeti tudi vse druge uporabljene sestavine v izdelku, za katere je že

priznana uporaba označbe IK z navedbo države pridelave in predelave (Slovenija), npr. sku-ta ali jabolka v zavitku.

Certificiranje

Pred uporabo označbe in zaščitnega znaka IK za označevanje pridelkov in izdelkov iz žit in ajde se morajo proizvajalci certificirati pri certifikacijskih organih. Kmete pozivamo, da pričnete s pridelavo žit in ajde po zahtevah specifikacije IK in se pred setvijo prijavite v postopek certificiranja pri enem izmed treh certifikacijskih organov: Bureau Veritas, Inštitut za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Maribor (Inštitut KON-CERT) ter Inštitut za kontrolo in certifikacijo Univerze v Mariboru (IKC UM).

Ko bo odkupljenih vsaj 15 odstotkov krušne pšenice, pridelane po shemi IK, se bo pričela promocija pridelkov in izdelkov IK iz žit in ajde.

» DR. DUŠICA MAJER, KGZS

POT DO VAŠEGA USPEHA

PŠENICA

KRALJICA
Kraljevski pridelek in kakovost na lažjih tleh

VULKAN
Zanesljiv v vseh pogojih pridelave

TIKA TAKA
Garancija za rekordni pridelek na težjih tleh

JEČMEN

MAESTRO
Kralj pridelka lahkih tal

MAXIM
Maksimalna rodnost in stabilnost

PANONAC
Prilagodljiv, zanesljiv, visoko produktiven

PREDATOR
Uspešna kombinacija odpornosti na bolezni, kakovosti in produktivnosti

MIKROBIOLOŠKI PRIPRAVKI Z EKO CERTIFIKATOM

TRITIKALA

TULUS
Ozimna tritikala, brez konkurence

Startno mikrobiološko gnojilo, ki **vpliva na rast in razvoj koreninskega sistema**, poveča izkoristek hranil iz gnojil in iz tal, veže težke kovine in odvečno vodo v tleh in s tem v **sušnih razmerah omogoča rastlino oskrbo z vodo** in s tem top pridelek.

NutrActive®

NutrActive je nova generacija gnojil, ki je bila razvita po mnogo letih razvoja, raziskav in testiranj na področju porabe in izkoriščanja hranil pri različnih rastlinah.

PREDNOSTI UPORABE NUTRACTIVE GNOJIL

- Integracija inhibitorjev nitrifikacije v granule med procesom izdelave gnojil zagotavlja stabilizacijo dušika.
- Konstantna dostopnost dušika rastlinam 8–12 tednov.
- Povečanje pridelka zaradi konstantne dostopnosti obeh oblik dušika.
- Optimalna dostopnost in sprejem dušika skozi vso rastno dobo.
- Zaščita dušika v tleh in preprečevanje izpiranja in izhlapevanja dušika.

Mikrobiološki pripravek in mobilizator hranil. **Vašo gnojnico s pomočjo mikroorganizmov pretvori v dragoceno premium gnojilo.** Po zelo ugodni ceni.

nikafert

Hitro topno foliarno gnojilo z mikroelementi. **Omogoča popoln izkoristek hranil tudi v sušnih razmerah.** Odlični rezultati vidni že po nekaj dneh.

Energen AKVA

Huminske kisline, ki **ugodno vplivajo na sprejem hranil**, zmanjšanje stresa zaradi vremenskih razmer, pospešitev vegetacije in zmanjšanje vpliva antagonizma hranil v tleh.

Slavol

Rastni biostimulater, ki **izboljša in pospeši rast in razvoj rastlin** in s tem dosežete vrhunski pridelek.

Mariborska cesta 53c
SI - 2327 Rače

www.semestar.si
semestar.komerciala@gmail.com

Andrej KIRN
+386 (0)41 629 058

Bojan NEUVIRT
+386 (0)31 268 760

Priprava kakovostne koruzne silaže

Koruzna silaža je poleg voluminozne krme s travinja osnova za prehrano prežvekovalcev pri nas.

Koruzno zrnje in koruzna silaža sta najcenejši energijsko bogati sestavini v obroku za krave molznice in goveje pitance. V zadnjih letih na slovenskih kmetijah pripravljamo koruzne silaže odlične kakovosti in tehnologija spravila je v praksi večinoma osvojena. Kljub temu pa velja še enkrat opozoriti na ključne zahteve in dejavnike, od katerih je (bo) odvisna kakovost naše silaže.

Kdaj je pravi čas za spravilo?

Sušina v celi rastlini naj ob siliranju ne preseže 400 g na kg, optimalne vrednosti so od 300 do 360 g suhe snovi na kg. Ko je na koruzah, ki rastejo vsaj 3,5 m od roba njive, posušenih več kot ena tretjina listov, je običajno primeren čas za siliranje. Da bi se prepričali o vsebnosti suhe snovi v celi

povprečno 5,5 odstotka vlage. Sušina nad 400 g na kg pomeni prepozno spravilo, steblo je olesenelo, zrnje je prezrelo in zato ni zmleto, prebavljivost silaže in s tem hranilna vrednost se zmanjšata.

Določanje mlečne črte na zrnu je priročna in hitra metoda za ugotavljanje primerne časa siliranja: na vrhu je zrno že trdo in temnejše rumene barve, vanj še lahko vtisnemo noht, med mehkim in trdim delom škroba se pojavi mlečna črta. Primerna vsebnost sušine (od 320 do 380 g na kg) je v fazi od zgodnje do polne voščene zrelosti zrna. Takrat je mlečna črta na eni četrtini do ene polovice zrna od vrha navzdol. Če mlečna črta ni več vidna, je zrnje v polni fiziološki zrelosti, in ko je vsebnost vlage v zrnju krepko padla, smo že prepozni, vsebnost sušine v

mo za višjo rez, 40 do 50 cm, tj. pod storžem. Dolžina rezi naj bo od 0,6 do 1 cm, če nimamo drobilnika zrnja, lahko pa je rez zaželeno daljša, in sicer od 1,2 do 1,9 cm z valji za

no tako ključen dejavnik konzerviranja. Že stene silosa pred polnjenjem obložimo s folijo. Za pokrivanje uporabimo najprej podfolijo, ki se bolj tesno prilaga površini silažne mase,

Koruzna po viharju in toči

Poplavljen koruzna njiva

rastlini, vsakih nekaj dni izvedemo enostavno določitev: tri rastline drobno zrežemo, stehamo, nato sušimo 1 uro na 80 °C in še 8 ur na 60 °C v pečici, lahko pa nekaj ur prej na soncu in potem krajši čas v pečici. Ko so koščki na otip povsem suhi in se pod prsti drobijo, ponovno stehamo vzorec in iz razlike v teži izračunamo odstotek sušine ob upoštevanju dejstva, da tudi suhi vzorec vsebuje še

celi rastlini je previsoka, to pa pomeni slabo iztiskanje zraka med tlačenjem, naknadno gretje in plesnenje silaž ter slabšo hranilno vrednost.

Postopki siliranja

Običajna priporočena višina košnje koruzne rastline je 15 cm, v primeru od toče poškodovane, od suše prizadete, blatne po nalivu ali poplavljenе koroze pa se odloča-

drobljenje zrnja, ki so pri sušini nad 350 g na kg že skoraj obvezni. Od učinkovitega tlačenja je odvisen potek mlečno-kislinske fermentacije, ki zahteva anaerobne pogoje. Daljša rez in višja sušina silažne mase pomenita težje tlačenje. Da nam bo vseeno uspelo iztiskniti čim več zraka, uporabimo dodatno obtežen traktor (skupno vsaj 5 ton), pnevmatike naj bodo čim ožje, tlak v njih povečamo na 2,5 bara. Plasti silažne mase, ki jih enakomerno razporedimo po površini silosa, naj ne bodo debelejšje od 20 do 30 cm, prehodi traktorskega kolesa čez maso naj bodo vsaj trije ali štirje. Pobiranje na njivi, transport in tlačenje organizirajmo tako, da bodo izvedeni čim hitreje in brez presledkov. Doseči želimo gostoto silaže vsaj od 220 do 240 kg suhe snovi na kvadratni meter. Tesno pokrivanje takoj, ko je silos poln (ali pa tudi ob daljši prekinitvi siliranja), je rav-

na njo pa položimo močnejšo UV odporno. Pomembno je, da vso površino, sploh pa stična mesta, čim bolj tesno obtežimo in zraku preprečimo dostop. Z vsemi zgoraj naštetimi ukrepi bomo že v večjem delu preprečili delovanje kvasovk in gretje silaže. Če vseh postopkov ne moremo izvesti najbolj optimalno, lahko v silažno maso dodamo sladkorje (melasa) ali uporabimo silirne dodatke, ki pospešijo vrenje ali poleti preprečujejo kvarjenje. Želim vam uspešno spravilo in čim manj vremenskih nepravil.

» KARMEN JERič, KGZS - ZAVOD MURSKA SOBOTA

Priporočena ozimna žita za setev

Pred bližajočo setvijo ozimnih žit boste pridelovalci pred pomembno odločitvijo, katero vrsto in sorto žita izbrati za setev na vaših njivah.

Želja vsakega pridelovalca je izbira sorte, s katero bo pridelal čim več kakovostnega zrnja. Izbor sorte je pomemben korak pri načrtovanju pridelave, vendar pa je zgolj eden od mnogih dejavnikov, ki vplivajo na uspešnost pridelave. Ta je praktično pri vseh kmetijskih rastlinah v prvi vrsti odvisna od vremenskih pogojev v rastni dobi in doslednega izvajanja vseh agrotehničnih ukrepov, med katere sodijo ustrezna priprava tal, pravočasna in kakovostna izvedba setve, gnojenje in izvajanje varstva rastlin pred pleveli, rastlinskimi boleznimi in škodljivci ter nenazadnje pravočasne in kakovostno izvedene žetve.

V Sloveniji so površine, ki jih namenimo pridelavi ozimnih žit, v zadnjih letih bolj ali manj stalne in obsegajo približno eno tretjino vseh njivskih površin. Veliko večino teh njiv je zasejanih s pšeni-

co (27.000 hektarov) in ječmenom (22.000 hektarov), sledijo pa še tritikala (5.000 hektarov), oves (1.000 hektarov) in rž (800 hektarov). V manjši meri na njivah srečamo tudi piro, ki je v zadnjih letih posejana okoli 600 hektarih njiv.

Opis sort

Ponudba semena ozimnih žit v Sloveniji je precej pestra. Posebno bogata je izbira sort pri najpomembnejših izmed njih, torej pri ozimni pšenici in ječmenu. Kakovostni razredi pšenice so razdeljeni na osnovi parametrov, ki so upoštevani pri odkupu. Sorte so razdeljene v kakovostne skupine, in sicer v A, B1, B2 in C kakovostni razred. Nekatere sorte so glede kakovosti opredeljene z dvema razredoma. Na primer, če je sorta označena z B2/B1, pomeni, da ta sorta praviloma dosega B2, ob ugodnih vremenskih razmerah pa

B1 kakovostni razred.

Sorte pšenice smo razdelili v tri skupine glede na to, ali jih priporočamo za pridelovanje na plitvih, srednje globokih ali globokih tleh. To je povezano predvsem z dolžino rastne dobe posamezne sorte oziroma s časom začetka klasičenja. S to razdelitvijo smo želeli pridelovalcem olajšati izbor sort glede na razpoložli-

va tla oziroma druge podnebne pogoje (npr. območja z zgodnjim nastopom visokih temperatur in pomanjkanja vode). Razpredelnico si lahko ogledate na spletni strani zbornice.

» SIMON OGRAJŠEK, KIS

Celoten prispevek o priporočenih ozimnih vrst žita za letošnjo setev preberite na spletni strani www.kgzs.si/rastlinska-pridelava.

KAKRŠNA SETEV, TAKŠNA ŽETEV.

OZIMNA PŠENICA

MONVISO (NOVO) **A B**

Visokoproduktivna srednje zgodnja resnica. Odlična v vseh pridelovalnih pogojih, ki dobro prezimi

GIORGIONE **A**

Izboljševalka, visok pridelek, visok delež beljakovin, resnica

SOLINDO **B**

Visokoproduktivna zgodnja sorta, resnica

SOSTHENE **B**

Visokoproduktivna sorta, tolerantna na bolezn, golica

NEXERA 885 (NOVO) **A B**

LOKALNA SLOVENSKA SORTA

Visokoproduktivna srednje zgodnja resnica, dobro zdravstveno stanje skozi celo vegetacijo

OZIMNI JEČMEN

CONCORDIA

Vodilna sorta dvovrstnega ječmena, visoki pridelki, velika krmna vrednost

BORDEAUX (NOVO)

Dvovrstni srednje pozni ječmen z debelim zrnjem, ki dosega najvišje pridelke

OZIMNA TRITIKALA

KASYNO

Intenzivna srednje zgodnja sorta za najvišje pridelke, odporna na rjo

Sistem za spremljanje površin SOPOTNIK

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: Agencija) je z letošnjim letom za upravne preveritve površinskih zahtevkov začela uporabljati sistem za spremljanje površin.

Ta temelji na uporabi satelitskih posnetkov Sentinel programa Copernicus, na drugih enakovrednih satelitskih posnetkih, podatkih, pridobljenih z daljinskim zaznavanjem, geografsko označenih fotografijah ter drugih dokazilih.

Program Copernicus je evropski program za spremljanje Zemlje iz vesolja. V njegovem okviru so vsaki državi članici na voljo brezplačni visokoločljivostni posnetki Zemljinega površja, ki so zelo uporabni tudi v kmetijstvu. Z obdelavo lahko za vsak posnetek izračunamo različne kazalnike, s pomočjo katerih spremljamo stanje površin, rabo zemljišč, intenzivnost rasti posevka, homogenost poljin, različne kmetijske aktivnosti, kot so košnja, oranje in žetev, ter pojav različnih naravnih nesreč.

Na podlagi programa Copernicus so uslužbenci Agencije skupaj z zunanjim izvajalcem razvili spletno in mobilno aplikacijo SOPOTNIK. Aplikacija uporabniku omogoča vpogled v stanje površin, ki jih je prijavil v zbirni vlogi za tekoče leto in dvo-

smerno komunikacijo z Agencijo.

Prijava v aplikacijo SOPOTNIK je mogoča preko uporabniškega imena in gesla ali pa preko storitve SI-PASS. Uporabniško ime in geslo nosilec pridobi ob oddaji zbirne vloge.

Za nosilce, ki imajo težave z internetno pokritostjo oziroma nimajo potrebne informacijske komunikacijske tehnologije, je na voljo možnost uporabe aplikacije preko pooblaščenca. To je lahko nekdo od družinskih članov ali znanec, ki se na Agenciji registrira kot pooblaščenec. Lahko pa se nosilec za pomoč obrne neposredno na kmetijskega svetovalca.

Aplikacija SOPOTNIK omogoča vpogled v stanje poljin oziroma v ugotovitve glede izpolnjevanja pogojev upravičenosti za posamezno poljino. Ugotovitve so vidne na zavihku Podrobnosti: Poljine, označene so z barvnimi oznakami, pri čemer ZELENA oznaka pomeni, da so izpolnjeni vsi pogoji upravičenosti, RUMENA oznaka pomeni, da izpolnjevanja pogojev upravičenosti ni mogoče niti potrditi niti ovreči, RDEČA oznaka pomeni, da rezul-

tati spremljanja ne potrjujejo prijavljenih podatkov v zbirni vlogi, in SIVA oznaka pomeni, da preverjanje pogojev upravičenosti še ni izvedeno.

Poleg zavihka Podrobnosti: Poljina se nahaja zavihke Komunikacija, ki omogoča izmenjavo sporočil med nosilcem in Agencijo. Namenjen je pošiljanju obvestil, pojasnil, vprašanj in tudi dokazil v obliki prilog.

Prvi rezultati že od avgusta naprej

Agencija bo začasne rezultate spremljanja za leto 2023 objavljala od 1. avgusta 2023 naprej. Končni rezultati bodo objavljeni vsaj 14 dni pred zadnjim rokom za spremembe in umike zahtevkov. Tako upravičenec lahko zahtevke, ki se spremljajo s pomočjo sistema za spremljanje površin in niso bili predmet pregleda na kraju sa-

rajo izpolnjevati pogoje upravičenosti do konca leta 2023, se bodo preveritve izvajale tudi po objavi končnih rezultatov.

Za pomoč pri komunikaciji je vlagateljem na voljo tudi mobilna aplikacija fotoSOPOTNIK. Ta uporabnikom poleg pošiljanja sporočil omogoča tudi zajem georeferenčnih fotografij. Zaenkrat deluje le na operacijskem sistemu Android (verziji 6.0. ali novejši) in je brezplačno dostopna preko trgovine Google Play. V prihodnje je predviden razvoj aplikacije tudi za ostale operacijske sisteme.

Prijava v aplikacijo fotoSOPOTNIK poteka na enak način in z istim uporabniškim imenom ter geslom kot v aplikacijo SOPOTNIK ali preko QR kode, ki je uporabniku na voljo v SOPOTNIKU ob kliku na njegovo prijavljeno ime.

V primeru težav ali vprašanj glede aplikacije SOPOTNIK ali foto-

Dostop do aplikacije SOPOTNIK je možen prek spletne strani Agencije oziroma na spletnem naslovu <https://ekmetijstvo.gov.si/farmer-app/>.

mem, prilagodi ali umakne do 2. novembra 2023 oziroma do 29. marca 2024 v primeru uveljavljanja zahtevka ozelenitev ornih površin prek zime v okviru intervencije SOPO. Za površine, na katerih se uveljavljajo zahtevki, ki mo-

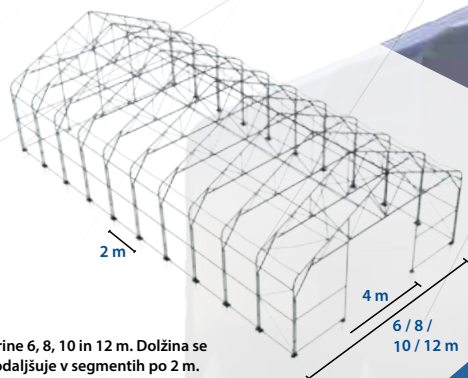
SOPOTNIK Agencija uporabnikom nudi tudi pomoč prek telefonskih števil 030 363 731 in 01 580 7792 ali elektronskega naslova: sopotnik.aktrp@gov.si.

» MAŠA MERHAR IN TATJANA ARKO, ARSKTRP

**EXPO
BIRO**

ŠOTOR BASIC Ugoden skladiščni šotor za kmetijstvo

www.expobiro.si
02 480 58 00

- ✓ Vroče cinkana konstrukcija.
- ✓ Vzdržljiv, trajen in projektiran po Eurokodih.
- ✓ Možna pridobitev gradbenega dovoljenja za začasen ali nezahteven objekt.
- ✓ Za skladiščenje in zaščito kmetijske opreme ali pridelkov.
- ✓ Iz vzdržljivega UV odpornega platna evropskih proizvajalcev.
- ✓ Z dovoljeno snežno obtežbo 150 kg/m².

Istrijani za travnike

Kmetje lahko z vključitvijo v projekt LIFE-IP NATURA.SI na območju Nature 2000 Slovenska Istra pridobite spodbudna finančna nadomestila.

V LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE-IP NATURA.SI) se kmetje lahko vključite s prijavo na javni poziv »Istrijani za travnike«, ki je objavljen na spletnih mestih www.kmetijskizavod-ng.si in www.natura2000.si.

Na podlagi individualnih pogovorov in rezultata anket, opravljenih s kmeti z omenjenega območja, ter terenskih ogledov smo pripravili aktivnosti, katerih cilj je spodbuditi ohranjanje travišč in njihove biotske pestrosti ter v sodelovanju s kmeti razviti uspešne trajnostne primere dobrih praks kmetovanja.

Vsem kmetom, ki boste želeli prilagojeno upravljati s travniškimi površinami na območju Nature 2000 Slovenska Istra in se boste vključili v projekt LIFE-IP NATURA.SI, v Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica nudimo brezplačno podporo pri administraciji in svetovanje ter pomagamo pripraviti vse potrebno za ustrezno finančno nadomestilo.

Kmetje, ki se boste odločili za sodelovanje, boste prilagojeno kmetovali v skladu z zahtevami, ki so navedene v dveh pripravljanih ukrepih. Za izvajanje prilagojenega kmetovanja s travniki

boste vključeni kmetje prejeli ustrezno denarno nadomestilo iz projektnih sredstev.

Če kmetujete na območju Nature 2000 Slovenska Istra in vas zanima opisano sodelovanje v projektu LIFE-IP NATURA.SI ali želite še dodatne informacije o projektu in aktivnostih, nas lahko pokličete na 05 33 51 213 (Elena Štendler) ali pišete na elektronski naslov elena.stendler@go.kgzs.si.

Elena Štendler, KGZS - Zavod Nova Gorica,
in Vinko Treven, ZRSVN

Ekološko kmetijstvo – naša skupna prihodnost

Z namenom pospeševanja razvoja ekološkega kmetovanja se je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) kot vodilni partner projekta Ekološko kmetijstvo – naša skupna prihodnost povezala z Zvezo društev ekoloških kmetov Slovenije, Čebelarstvo zvezo Slovenije in Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru.

V Sloveniji je le 11 odstotkov kmetijskih zemljišč namenjenih za ekološko kmetovanje, samooskrba z ekološkimi živili pa je le 30-odstotna. Glavni namen projekta je posredovanje znanja o ekološkem kmetovanju kmetom, ki bi se odločili za preusmeritev v ekološko kmetovanje, povečanje obsega ekološkega kmetovanja ter hitrejši in učinkovitejši prenos znanja v prakso.

Projekt bo trajal šest mesecev, in sicer do 20. novembra 2023. Za kmete bodo med drugim organizirani prikazi primerov dobrih praks na ekoloških kmetijah v Sloveniji in v tujini, predavanja, svetovanje in pomoč pri povezovanju oziroma vključevanju ekoloških kmetij

v sisteme javnega naročanja. »Smo v fazi izvedbe organizacije 40 ogledov dobrih praks, 25 specializiranih predavanj, 15 webinarjev, prek katerih bomo na podlagi tujih študij videli, kakšna je ekonomska plat preusmeritve v ekološko kmetovanje. Za 250 kmetijskih gospodarstev bomo pripravili poslovni načrt preusmeritve,« je povedal Igor Hrovatič, vodja projekta na KGZS.

Projekt se izvaja na podlagi sporazuma med Ministrstvom za ravnanje vire in prostor (MNVP) in Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Za projekt je namenjenih malo manj kot 410 tisoč evrov. Vir financiranja projekta je Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v obdobju 2021–2023. Rezultati projekta se bodo uporabili tudi za izvedbo intervencij strateškega načrta skupne kmetijske politike po letu 2023 in bodo tudi pomagali MKGP pri načrtovanju razvoja ekološkega kmetovanja v Sloveniji v prihodnje.

Aleksandra Trupej, KGZS

NAJBOLJŠE PO UGODNI CENI ČISTILNE NAPRAVE IN SISTEMI ZA DEŽEVNICO

Dostopna je na povezavi
<https://go-to.si/najina-zgodba> ali pa prek QR kode.

VAS ZANIMA NAJINA ZGODBA KAKO SVA
IZBIRALA IN IZBRALA ČISTILNO NAPRAVO IN
KAKO SE NAMA OBREŠTUJE "RUDARJENJE"
VODE Z NEBA?

Čistilna naprava One2clean

Inovativna čistilna naprava nemške kakovosti, ki poskrbi za družinski proračun in okolje. Visok učinek čiščenja, v rezervoarju ni električnih komponent. Praznjenje le enkrat na tri leta, nizka poraba energije in minimalno vzdrževanje. Rezervoar je povozen.

Čistilne naprave za obrate za predelavo mleka in mesnih izdelkov

Kompletne rešitve za čiščenje odpadnih voda za različne predelovalne dejavnosti, kot so sirarne, mesne predelovalnice, ribogojnice, piščancje in prašičje farme druge manjše obrate.

Armex Armature d.o.o., Ivančna Gorica,

info@armex-armature.si, tel.: 01 786 92 70, 051 652 192

www.cistilnenaprave-dezevnica.si

Vzpostavitev krajinskega elementa na kmetiji Brodnjak

Na kmetijsko intenzivnih območjih primanjkuje naravnih krajinskih elementov, kar zmanjšuje pestrost rastlinskih in živalskih vrst na kmetijskih zemljiščih.

Biotska raznovrstnost namreč predstavlja vrednoto, od katere ima neposredne koristi tudi kmetijska pridelava, obenem pa vpliva na odpornost ekosistemov na podnebne spremembe in zmanjšuje prisotnost škodljivcev na kmetijskih zemljiščih.

Zaradi proučevanja pomena biotske raznovrstnosti je bilo vzpostavljeno pro-

jektno partnerstvo s šestimi kmetijami, ki sodelujejo v projektu »Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na kmetijsko intenzivnih območjih na osnovi ekosistemskih značilnosti«. Vodilni partner je Geodetski zavod Celje, d.o.o., eden od partnerjev projekta je tudi kmetija Brodnjak iz Hajdoš.

Praktični preizkus pro-

jekta na kmetiji Brodnjak je obsegal vzpostavitev novega krajinskega elementa, mejice, na kmetijsko intenzivnem območju. Na lokaciji izvedbe praktičnega preizkusa so bile prisotne invazivne tujerodne rastlinske vrste, ki jih je bilo potrebno odstraniti oziroma jih je potrebno omejevati do faze primerne razrasti zasajenih drevesnih in grmovnih vrst, saj bi v nasprotnem primeru novo zasajene sadike propadle.

Invazivne rastline so škodljive v naravovarstvenem in ekološkem smislu, saj izpodrivajo domače rastlinske in živalske vrste, spreminjajo izgled pokrajine in delovanje ekosistemov.

Pri zasaditvi smo upoštevali bodočo osenčenost ob usmerjenosti mejice severozahod-jugovzhod in skladno s tem prilagodili izbor rastlinskih vrst. Zasadili smo različne avtohtone vrste grmov, da bi bil vpliv osenčenosti čim manjši. Mejico smo umestili na slabše, manj rodovitno zemljišče, in pri tem pazili, da ne bi vplivali na kmetijsko obdelavo ter ne bi zmanjševali pridelka.

V letu 2022 smo vzpostavili mejico na robu obdelovalne enote kmetije Brodnjak. Za zasaditev smo uporabili avtohtone vrste grmov, ki smo jih presadili iz bližnje okolice. Presajene sadike najbolj ogrožajo tujerodne invazivne rastline, poletna suša in divjad. Najboljši čas za zasaditev mejice je pozno jeseni zaradi poletnih suš in omejenih možnosti zalivanja.

»PETRA RECKO NOVAK,
VODJA PROJEKTA EIP, GZC,
D.O.O., MARKO ČERNE,
KGZS - ZAVOD PTUJ

Zaščitena rastlina mejice na robu obdelovalnih površin na KMG Brodnjak (Foto: M. Č.)

Projekt »Ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na kmetijsko intenzivnih območjih na osnovi ekosistemskih značilnosti« - EIP 16.5 je bil sofinanciran s strani Republike Slovenije in Evropske unije iz kmetijskega sklada za razvoj podeželja in se izvaja v obdobju od 1. 12. 2020 do 30. 11. 2023

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

SEMENSKA OZIMNA ŽITA

SLOVENSKO SEME

Agroasaat

Preizkušene in zanesljive sorte za jesensko setev

Pšenica izboljševalka:
IZALCO, LENNOX, BERNSTEIN
Krušna pšenica:
OBIWAN, ALIXAN, ANVERSA, CAMPESINO
Krmna pšenica:
SPONTAN
Ozimni ječmen:
SANDRA, ARTHENE, JULE
Ozimna rž:
ELIAS, JETHRO [H], RECEPTOR [H]
Ozimna tritikala:
RIVOLT
Ozimni oves:
EAGLE
Ozimna pira:
OSTRO

RWA

RWA Slovenija d. o. o.
Dolenjska cesta 250n
1291 Škofljica

Več informacij o semenskih ozimnih žitih poiščite na naši spletni strani www.agroasaat.si, na prodajnih mestih ter pri svetovalni službi Agroasaat.

Gorenjska, Dolenjska, osrednja Slovenija in Primorska:
Jože Mohar 041 699 695, Tina Dinghauser 031 648 267,
Franci Fon 040 889 646
Štajerska, Koroska in Savinjska: Petra Marko 031 568 034,
Danilo Hanžel 041 592 240, Robert Zelezinger 041 319 020,
Jan Hergan 070 576 313
Pomurje: Stefan Kranjec 041 383 321,
Maja Lazarevič 031 664 080, Sebastjan Černelc 031 621 035

Enainšestdeset plodnih let sejma AGRA

61. Mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA bo ponujal v Gornji Radgoni od 26. do 31. avgusta vrhunsko opremo in sredstva za kmetijstvo, gozdarstvo, vinarstvo in živilstvo.

S strokovnimi razstavami živali bo predstavil najboljše rejske dosežke in vabil s sonaravnimi praksami v bujne sejemске vrtove. Povezoval bo s strokovnimi nasveti in stanovskimi srečanji ter nazdravil prijateljskemu druženju z odličnimi kmetijskimi pridelki, jedmi in vini.

Uspešna pridelava

Množica domačih in tujih razstavljalcev bo ponujala inovativne rešitve, najnovejšo tehnologijo in vodilne svetovne blagovne znamke kmetijske ter gozdarske mehanizacije in opreme. Na voljo bodo semena, sadike, izdelki za prehrano in nego živali in rastlin, oprema za živilstvo in gastronomijo. Bogat bo program podeželskih gradenj in opreme za urejanje vrtov ter okolice bivališč.

Odlična prehrana

Predstavljeni bodo izbrani pridelki, prehranski izdelki slovenske živilsko-predelovalne industrije in dopolnilne dejavnosti kmetij. Vinska hala bo ponujala najboljše vina in vinogradniško ter vinarstvo opremo.

Partnerstvo z drugimi državami in strokovnimi inštitucijami

Država partnerica sejma AGRA bo Indija, s skupinskimi razstavnimi prostori se bodo predstavili še Bolgarija, Črna gora, Severna Makedonija, Madžarska, avstrijska Štajerska, Kosovo, Ukrajina, Senegal ...

Sejem bodo sooblikovale vodilne slovenske vladne, strokovne in stanovske organizacije, na čelu z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS.

Živo z živalmi

Najboljše tradicije in nove prakse bodo oživljale strokovne predstavitve govedoreje, konjereje, drobnice ter razstava avtohtonih pasem domačih živali s ponudbo izdelkov kmetij. Maneža bo vsak dan prizorišče privlačnih revij. Vabijo tudi razstava malih živali, rib v ribniku in vrtec malih živali za najmlajše.

Zeleno z rastlinjem in modro s strokovnimi nasveti

S praktičnimi nasveti bodo postregli osrednji sejmski vrt Biotehniške šole Rakičan, učni eko poligon Zeleni dragulji narave pot taktirko Zveze društev ekoloških kmetov Slovenije, Permakulturni center Pomurskega sejma z vzorčnim čebelnjakom in hiško iz

slamnatih bal, gozdno-parcovni nasad ter nasad starih sort jablan in trt, razširjenih v Sloveniji.

S stroko do dobre žetve

Sejem bodo spremljali številni strokovni posveti, predavanja in okrogle mize z aktualno tematiko. Praktični nasveti iz prve izkušene roke bodo na voljo tako vrtničarjem in ljubiteljem malih živali kot tudi pravim kmetom.

Prijetno s koristnim

Sejem AGRA bo nagradil obiskovalce s številnimi zanimivimi predstavitvami, nepozabnimi doživetji, ugodnimi nakupi in odlično kulinariko.

Na sporedu bodo sekaško tekmovanje lastnikov gozdov, tekmovanje v plesanju polke, v vlečenju vrvi, prikaz vodenja teličkov, ki ga bodo izvedli najmlajši rejci, srečanje starodobnih traktorjev Steyr in številna druga stanovska ter prijateljska srečanja.

Vrstile se bodo pokušnje kmetijskih pridelkov, izdelkov dopolnilne dejavnosti kmetij, dobrot iz reje avtohtonih živali, nagrajenih izdelkov ocenjevanj kakovosti AGRA 2023 ter nagrajenih vin Vino Slovenija Gornja Radgona, tudi z Vinsko kraljico Slovenije 2023.

Vabi fotografiranje v 3D Art muzeju v hali D.

Vsak dan bodo zanimive predstavitve živali v maneži, v nedeljo in torek tudi prikaz športnega konjenišva ter v sredo drobnice in ovčarskih ter pastirskih psov.

Brbončice bo razvijala peštra gostinska ponudba.

Predstavljeni bodo tradicionalne rokodelske spretnosti.

Otroški kotichek vabi v halo D1 (prašičerejski paviljon) in halo D2 (hlev avtohtonih

živali). Razen v otroških vrtcih in delavnicah bodo lahko najmlajši uživali v Lunaparku

in ob napihljivih igralih.

Najboljše s podeželja bo moč kupiti na Ekološki tržnici ekoloških kmetij, ki jo povezuje Zveza društev ekoloških kmetov Slovenije, na Agrini tr-

žnici pridelkov in izdelkov slovenskih kmetij, na razstavnem prostoru Kmetijsko gozdarske zbornice in Zadružne zveze Slovenije, v hali D – Doživite podeželje ...

Obiskovalci bodo lahko brezplačno poskusili turško kavo iz največje džezve na svetu, vpisane v Guinnessovo knjigo rekordov.

Prijazno vabljeni!

<https://www.sejem-agra.si/>

Tudi zbornica na sejmu AGRA

Na KGZS se pripravljamo za dejavno sodelovanje na letošnjem jubilejnem sejmu Agra v Gornji Radgoni. Tako bo KGZS na sejmu v hali B pod sloganom **Skupaj smo močnejši** predstavila delovanje strokovnih služb in organov KGZS, poleg osmih območnih kmetijsko-gozdarskih zavodov pri KGZS pa bodo sodelovala tudi številna združenja, zveze in društva, ki s svojim delovanjem pomembno prispevajo k ohranitvi in razvoju slovenskega podeželja. Kot vsako leto bo zbornica sooblikovala strokovni program sejma in podelila vrsto priznanj. Zbornica namreč sodeluje pri pripravi in izvedbi razstav različnih živali. Spodobi se, da se najlepše tudi nagradi, zato bomo v ponedeljek podeljevali nagrade najboljšim govedorejcem, v sredo pa prašičerejem. Osrednji dogodek bo srečanje ob Dnevu KGZS v torek, 29. avgusta, na prireditvenem prostoru pred upravno stavbo. Po tem dogodku bomo podelili priznanja kmetijam, ki letos sodelujejo v akciji S kmetije za Vas.

Naši predstavniki bodo kot gostje sodelovali na nekaterih okroglih mizah in posvetih, pomagali bodo tudi pri izvedbi strokovnih vsebin pri drugih kmetijskih organizacijah. Živahno bo tudi na našem razstavnem prostoru, zato vas z veseljem vabimo, da nas obiščete na sejmu Agra v Gornji Radgoni. Bolj podroben program je dosegljiv na naši spletni strani (www.kgzs.si/agra).

Na letošnji AGRI bo Srednja poklicna in strokovna šola ŠC Šentjur v sklopu tržnice mladih kmetov in v sodelovanju z Mrežo za podeželje, ZSPM in KGZS v nedeljo, 27. avgusta, predstavljala poklice na področju kmetijstva in živilstva in v ta namen bodo brezplačno razdelili tri tisoč kopic šolskega sladoleda iz senenega mleka. Vabljeni na posladek!

Program KGZS na sejmu AGRA 2023

Sobota, 26. 8. 2023

12.00-13.00 / maneža

Revija razstavljenе goveje živine s strokovnim komentarjem

12.00 - 13.00 / Vzorčni nasadi N4 - slamnata hiška

Osnove biodinamičnega kmetovanja

15.00-17.00 / dvorana 2

Okrogla miza Kmetica – pomembna ženska v sodobnem svetu

Nedelja, 27. 8. 2023

11.00-12.30 / maneža

Prikaz vodenja teličkov – AGRA juni-or cup

11.00-13.00 / hala D1, prašičerejski paviljon

Delavnica »Prilagajanje hlevov in tehnologije reje prašičev za dobro prašičev in rejcev«

12.00 - 13.00 / Vzorčni nasadi N4 - slamnata hiška

Osnove biodinamičnega kmetovanja

13.00-14.00 / hala D1, prašičerejski paviljon

Visokostorilna in trajnostna vzreja tekačev pasme krškopoljski prašič – priložnost sodelovanja

Ponedeljek, 28. 8. 2023

10.00-12.00 / maneža

Ocenjevanje razstavljenе goveje živine s strokovnim komentarjem

10.00-12.30 / hala B, razstavnı prostor KGZS

Vloga konoplje pri prilagajanju podnebnim spremembam in varovanju virov v kmetijstvu – EIP Konoplja

11.00-13.00 / hala D1, prašičerejski paviljon

Okrogla miza »Možnosti in omejitve pri gradnji sodobnih prašičerejskih hlevov«

12.00 - 13.00 / Vzorčni nasadi N4 - slamnata hiška

Osnove biodinamičnega kmetovanja

12.00-14.00 / maneža

Podelitve priznanj govedorejcem

16.00-17.00 / maneža

Revija razstavljenе goveje živine s strokovnim komentarjem

Torek, 29. 8. 2023

9.00-10.45 / dvorana 1

Strokovni posvet o možnostih namakanja kmetijskih površin na območju Pomurja

9.00-10.00 / maneža

Revija razstavljenе goveje živine s strokovnim komentarjem

10.00-12.00 / prireditveni prostor pred upravo

Srečanje ob dnevu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

11.00-13.00 / hala D1, prašičerejski paviljon

Kviz za mlade »Prašičereja 2023«

11.30-12.00 / vzorčni nasadi N4 - sejemski vinograd

Demonstracija čiščenja ESCE

12.00 - 13.00 / Vzorčni nasadi N4 - slamnata hiška

Osnove biodinamičnega kmetovanja

12.00-13.00 / dvorana 3

Predstavitve skupinskega svetovanja o gospodarjenju na kmetijah »Panožni krožki«

12.00-14.30 / dvorana 4

Vinarski posvet VD Podravje: »Vinski letnik 2023«

13.00-14.30 / dvorana 1

Podelitve priznanj »S kmetije za vas«

Sreda, 30. 8. 2023

10.00-12.00 / dvorana 3

Podelitev priznanj zglednim prašičerejem in strokovnim sodelavcem za vztrajno delo

11.00-12.00 / maneža

Revija razstavljenе goveje živine s strokovnim komentarjem

12.00 - 13.00 / Vzorčni nasadi N4 - slamnata hiška

Osnove biodinamičnega kmetovanja

12.30-14.00 / dvorana 3

Predavanje »Manj CO₂ v zraku – več humusa v tleh in kako to doseči«

13.00-15.00 / hala D1, prašičerejski paviljon

Predavanje »Ekonomska vrednost rejskega in selekcijskega dela«

14.00-17.00 / dvorana 4

Srečanje rejcev krškopoljskih prašičev: »Znanost o krškopoljskem prašiču«

14.30-16.30 / dvorana 3

Predstavitve intervencij in dela na področju mladih kmetov

16.00-16.30 / maneža

Revija razstavljenе goveje živine s strokovnim komentarjem

Četrtek, 31. 8. 2023

11.00-12.00 / maneža

Revija razstavljenе goveje živine s strokovnim komentarjem

12.00 - 13.00 / Vzorčni nasadi N4 - slamnata hiška

Osnove biodinamičnega kmetovanja

14.00-15.00 / maneža

Revija razstavljenе goveje živine s strokovnim komentarjem

ZA VAS IZBRANO IZ PROGRAMA DOGAJANJA PO DNEVIH

VSAK DAN

Revije goveje živine / maneža
Revija konj in vožnje s konjsko vprego, / maneža

Strokovne predstavitve
prašičereje, hala D1

Vodeni ogledi po sejemskih
vrtovih

Otroški kotiček / Hala D1,
prašičerejski paviljon, in hala D2,
hlev avtohtonih živali.

Demonstracija varnega
dela z motorno žago, Zavod
za gozdove Slovenije,
demonstracijski prostor /
Ponedeljek, torek in sredo ob
11.00 in 13.30

Vodena pokušnja vin z
ocenjevanja vin VINO Slovenija
Gornja Radgona 2023 z
Vinsko kraljico Slovenije /
Vinski hram v nedeljo in četrtek
ob 14.00 in 16.00 ter v ponedeljek
in sredo ob 16.00.

Predstavitve vrhunskih
športnikov zaposlenih v
Slovenski vojski / Sobota,
nedelja, ponedeljek, torek in
četrtek od 10.00 do 13.00, hala A1

SOBOTA, 26. 8. 2023, Dan mladih kmetov in oračev

10.00 / prireditveni prostor pred
upravo

Odprije 61. Mednarodnega
kmetijsko-živilskega sejma
AGRA

12.00 / gozdno-parkovni nasad
Tradicionalna zasaditev dre-
vesa v čast državi partnerici
Indiji

14.00-16.00 / dvorana 5
Digitalne tehnologije v
kmetijstvu

13.00-15.00 / prireditveni prostor
pred upravo

Tekmovanje v plesanju polke
in Ples maskot

15.00-17.00 / dvorana 2

Okrogla miza Kmetica – po-
membna ženska v sodobnem
svetu

17.00 / maneža

Predstavitve državnega tek-
movanja oračev in tekmovanja
za pokal Pomurskega sejma

NEDELJA, 27. 8. 2023, Dan čebelarjev, gozdarjev in gozda, podeželske mladine, kmetijske tehnike, rejcev avtohtonih pasem živali in Semenarne

9.00-18.00 / hala A, razstavni
prostor ZSPM

Tržnica mladih kmetov

10.00 / demonstracijski prostor

23. državno sekaško tekmo-
vanje lastnikov gozdov

10.00-12.00 / dvorana 3

Zeliščni forum Republike
Slovenije 2023

11.00-13.00 / prireditveni prostor
pred upravo

Svečana razglasitev in podeli-
tev priznanj 22. ocenjevanja
medu za mednarodno udeležbo
in 4. mednarodnega ocenjeva-
nja medenih pijač AGRA 2023

11.00-12.30 / maneža

Prikaz vodenja teličkov –
AGRA junior cup

12.30-14.00 / maneža

Revija slovenskih avtohtonih
pasem s strokovnim kome-
ntarjem in podelitev priznanj
rejcem

14.00-15.00 / hala A, razstavni
prostor MKGP

Okrogla miza »Gozdovi so naš
skupni prostor – pa se v njih
obnašamo dovolj spoštljivo?«

15.00-15.30 / prireditveni prostor
pred upravo

Kronanje prve gozdarske kra-
ljice KR PAN

26. - 31. 8. 2023
Gornja Radgona

TRADICIONALNO SVETI

15.30-16.30 / maneža

FENDT tekmovanje v vlečenju
vrvi za najmočnejše slovenske
fante

16.00-17.00 / dvorana 2

Svečana razglasitev in podeli-
tev priznanj 41. mednarodne-
ga ocenjevanja kmetijske me-
hanizacije in opreme

PONEDELJEK, 28. 8. 2023, Dan govedorejcev, živilcev, gastronomije, ekološkega kmetijstva in veterinarjev

10.00-12.00 / dvorana 4

Blaženje podnebnih spre-
memb v kmetijstvu, MKGP

10.00-13.00 / dvorana 1

Veterinarski posvet

10.00-13.00 / dvorana 5

Živilski posvet

12.00-14.00 / dvorana 3

Posvet »Predstavitve akcijske-
ga načrta za manj izgub hrane
in odpadne hrane v verigi pre-
skrbe s hrano«

13.30-15.30 / dvorana 5

Zelenjadarski posvet

13.30-15.30 / dvorana 1

Predstavitve Programa upra-
vljanja območij Natura 2000
za obdobje 2023-2028 in do-
brih praks izvajanja ukrepov
na kmetijskih zemljiščih

14.00-15.00 / hala A, razstavni
prostor MKGP

Okrogla miza »Kako izko-
ristiti potencial ekološkega
kmetovanja?«

14.15 - 15.45 / Dvorana 4

Senena prireja – rešitev za
manjše in hribovske kmetije

15.00 / prireditveni prostor pred
upravo

Svečana razglasitev rezultatov
in podelitev priznanj 27. med-
narodnega ocenjevanja sadnih
sokov, brezalkoholnih pijač in
embaliranih vod, 37. medna-
rodnega ocenjevanja mleka in
mlečnih izdelkov ter 44. med-
narodnega ocenjevanja mesa
in mesnih izdelkov AGRA
2023

TOREK, 29. 8. 2023, Dan Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, turističnih kmetij, vinogradnikov in vinarjev, konjerejcev, posavskega konja, sadjarjev, someljejev in Madžarske

9.00-10.45 / dvorana 5

Zaščita unikatne kulturne kra-
jine slovenskih vinskih gorc.
Ali že sveti rdeči alarm?

10.00-11.30 / dvorana 4

Posvet o zlati trsnih rumenici

10.00-12.00 / dvorana 2

Posvet »Pametno kmetijstvo v
luči povečanja samooskrbe za
varno in zdravo hrano«

10.00-12.00 / dvorana 3

Pomen povezovanja in med-
generacijskega povezovanja na
podeželju

11.00-12.00 / hala A, razstavni pro-
stor MKGP

Predstavitve aplikacije za spre-
mljanje površin – SOPOTNIK

11.00-13.00 / dvorana 5

Sadjarški posvet 2023

13.00-15.00 / dvorana 2

Prilaganje kmetijstva pod-
nebnim spremembam

13.30-15.30 / dvorana 5

Madžarsko-slovenski poslov-
ni forum

13.30-14.30 / vinski hram

Vodena pokušnja šampion-
skih vin VINO Slovenija Gornja
Radgona

14.00-15.00 / hala A, razstavni
prostor MKGP

Okrogla miza »Uporaba živil
iz shem kakovosti in njihovo
označevanje na jedilnikih –
priložnost za slovensko kme-
tijstvo, gostinstvo in turizem?«

15.00 / prostor pred upravo

Svečana razglasitev rezultatov
in podelitev medalj 49. odprte-
ga državnega ocenjevanja vin
in 13. odprtega državnega oce-
njevanja BIO vin

18.00 / stadion Tekma vinske
reprezentance Slovenije

SREDA, 30. 8. 2023, Dan slovenskih združenikov, prašičerejcev, rejcev drobnice, kmetijsko-živilskega šolstva, zamejskih Slovencev in avstrijske Štajerske

10.00-12.00 / dvorana 2

Izzivi in priložnosti rokodelstva na področju kmetijstva

10.00-12.00 / dvorana 3

Podelitev priznanj zglednim prašičerejcem in strokovnim sodelavcem,

10.00-17.00 / dvorana 5,

Meet4business B2B (predavanja in bilateralna poslovna srečanja)

10.00-14.00 / prireditveni prostor pred upravo

Podelitev priznanj Zadružne zveze Slovenije

11.00-13.00 / hala A, razstavni prostor MKGP

Finančni instrumenti v kmetijstvu

11.00-13.00 / dvorana 4

Predstavitve nove spletne in mobilne aplikacije Volos drobnica / Predstavitve ukrepov Skupne kmetijske politike 2023-2027, pomembnih za rejce drobnice, in prodaja klavne drobnice

12.30-15.30 / dvorana 2

Srečanje partnerjev SRIP Hrana

12.30-14.00 / dvorana 3

Predavanje »Manj CO₂ v zraku - več humusa v tleh in kako to doseči«

13.00-15.00 / hala D1, prašičerejski paviljon

Predavanje »Ekonomska vrednost rejskega in selekcijskega dela«

14.00-15.00 / maneža

Predstavitve dela pastirskih psov slovenske avtohtone pasme kraški ovčar

14.00-15.00 / hala A, razstavni prostor MKGP

Okrogla miza »Trajnostna živinoreja za trajnostne prehranske sisteme«

14.00-17.00 / dvorana 4

Srečanje rejcev krškopoljskih prašičev

14.00-18.00 / hala A, razstavni prostor MGTŠ

Lončarska delavnica

14.30-16.30 / dvorana 3

Predstavitve intervencij in dela na področju mladih kmetov

15.00-16.00 / maneža

Predstavitve pasem ovc in koz, ki jih redimo v Sloveniji, s strokovnim komentarjem / Prikaz striženja ovc, obrezovanja parkljev in ravnanja z drobnico / Prikaz dela ovčarskega psa border collieja z ovcami / Podelitev priznanj MKGP za najboljše rejce drobnice

ČETRTEK, 31. 8. 2023, Dan pridelovalcev zelenjave, semenarjev, sejmskih vrtnov in traktorjev Steyr

10.00-13.00 / dvorana 1

Posvet o javnem naročanju in aktualnih prehranskih temah

11.00-12.00 / hala A, razstavni prostor MKGP

Okrogla miza »Možnosti za uvedbo označevanja živil iz živalim prijaznih rej«

13.00 / prireditveni prostor pred upravo

12. srečanje starodobnih traktorjev Steyr

Organizator si pridržuje pravico do sprememb.

**v soboto, 9. septembra 2023, od 10. do 17. ure
v Sorici v okviru prireditve
Praznik drobnice na Škofjeloškem.**

Tekmovanje se bo začelo ob 10.30, ko se bodo strižni pomerili v predtekmovanju za finale, ki bo ob 13. uri. Razglasitev državnega prvaka v strižnji ovc bo ob 15. uri. Prikaz dela ovčarskega psa border collieja z ovcami bo ob 12. in 14. uri.

Na prireditvi bomo predstavili vse, kar je povezano z rejo drobnice: mesne in mlečne proizvode, volno in volnene izdelke ter načine uporabe volne in pripravili delavnice polstenja.

Vabimo vse, ki želite preskusiti svojo spretnost v striženju, da se prijavite na tekmovanje na e-naslov: drobnica@km-z.si.

Lepo vabljeni!

FARMDROID

**AVTOMATIZIRAJTE
KMETOVANJE Z
ROBOTOM ZA
SAJENJE IN PLETJE**

SKENIRAJ ME!

AGROROBOTIKA

- ✓ Enostaven za uporabo.
- ✓ Primeren za več kot 30 kultur.
- ✓ Pletje pridelkov že pred vznikom.
- ✓ Popolnoma avtomatski (100 % avtonomen).
- ✓ Sajenje z visoko natančno GPS tehnologijo (8 mm).
- ✓ 100% delovanje na sočno energijo (CO₂ nevtralen).
- ✓ Majhna obremenitev tal (teža robota samo 900 kg).

S kmetije za Vas

Letos se je za zlato sončnico na področju pridelave in predelave potegovalo osem kmetij, na področju turizma in storitev pa pet kmetij.

Namen akcije, ki se vsako leto izvaja v partnerstvu Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ČZD Kmečki glas in Časnika Finance s portalom Agrobiznis, je prepozna-

vanje dobrih kmetijskih praks, uglednih kmetij, ki izvirno, dovršeno in uspešno tržijo lastne pridelke, izdelke ali storitve. Priznanja, ki ga pri tem kmetije prejmejo, predstavljajo

Razglasitev zlatih sončnic bo potekala na sejmu AGRA v Gornji Radgoni, in sicer 29. avgusta 2023 ob 13. uri v dvorani 1. Zmagovalni kmetiji prejmeta priznanje zlata sončnica, denarno nagrado v višini 300 evrov in brezplačen oglas v Zeleni deželi v vrednosti 650 evrov. Vse sodelujoče kmetije prejmejo tudi brezplačno objavo v Zeleni deželi, ČZD Kmečki glas in časniku Finance s portalom Agrobiznis, ki kmetijam podarja tudi letni dostop do www.finance.si. Krajši videoposnetek o vsaki sodelujoči kmetiji je dostopen na spletni strani ČZD kmečki glas.

Zahvala slovenskim kmeticam in kmetom, ki vztrajno in trajnostno obdelujejo kmetijsko zemljo ter nam dajejo kakovostna živila. Za pomoč, svetovanje, motiviranje in spodbujanje se zahvaljujemo svetovalkam in svetovalcem javne službe kmetijskega svetovanja za področje dela s kmečko družino in dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji. Pri tej akciji so aktivno sodelovali: Ana Beden, Bernarda Brezovnik, Martina Gomzi, Darja Jeriček, Tatjana Kmetič Škof, Petra Korenak, Slavica Strelec in Mojca Vavken.

Podeljena Zlata sončnica je dokaz urejene kmetije, na kateri se lahko oskrbimo z zdravo in kakovostno lokalno pridelano hrano ali izdelki ter storitvami.

Predstavitev kmetij

Turistična kmetija pri Kovačniku

Barbara Štern, Planica 9, 2313 Fram
info@kovacnik.com, 031 330 113

Kmetija Šternovih je svojo celotno podobo izdelala v prepletenosti rož s sredinskim simbolom črke »K«, ki označuje njihovo tradicionalno domače poimenovanje »Kovačnik«. Obisk te kmetije nas je prepričal, da začetna črka »K« zaznamuje tudi njihovo Kmetijo s Krasoto pogleda, domačo Kulinariko na Krožniku in Karizmatično nosilko dopolnilne dejavnosti – turizem na kmetiji, Barbaro Štern. Poleg turizma na kmetiji imajo Šternovi še dovoljenja za izvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji za predelavo mleka, predelavo mesa, predelavo sadja, predelavo zelenjave in zelišč ter predelavo gozdno-lesnih sortimentov oziroma storitev žaganja in skobljanje lesa. V delo na kmetiji je vpeta cela družina oziroma na kmetiji delajo kar tri generacije Šternovih. Na 36 hektarov veliki kmetiji je 12 hektarov obdelovalnih površin in 24 hektarov mešanega gozda. Redijo 40 GVŽ in pridelujejo zelenjavo, sadje, začimbe ter zelišča. Gostom tako ponudijo le doma pridelano in predelano hrano.

Cela domačija je personalizirana z motivom vrtnic. Zasajene nas pozdravijo pred domačijo, izvezene v spalnih in kopalnih prostorih, ročna poslikava pa kraso unikatno izdelane jedilne sete iz keramike.

Na turistični kmetiji Pri Kovačniku turiste nagovorijo idilično, mirno, čisto domače okolje, izvrstna kulinarika, visoka kultura in higiena ter izrazito gostoljubje. Gostom rade volje predstavijo vse kulinarične recepte. Skrivnost ostaja le njihova posebnost, ki nosi pridih družinske tradicije. To je gibanca babice Angelce. Dobro razvit imajo pristop k trženju prek Bookinga, Instagrama, Facebooka, Messengerja in najbolj priljubljenega od ust do ust. Kot povedo, se številni gostje radi vračajo. Pridobljeno imajo oznako specializacije »Družinam z otroki prijazna turistična kmetija«.

Turistična kmetija Forbar

Simeon Črešnar, Malahorna 23, 2317 Oplotnica
domacija.forbar@gmail.com, 051 202 388

Na 16 hektarov veliki kmetiji, ki se ukvarja s turizmom, živijo in pridno delajo tri generacije. Njihova glavna kmetijska dejavnost je prirreja mleka, za potrebe turizma pa se ukvarjajo z mešanim kmetijstvom. Na lokaciji stare hiše so zgradili nov objekt za turizem na kmetiji izključno iz lastnih sredstev in pri tem ohranili arhitekturno zasnovano stare hiše, značilne za tisto okolje. S turizmom so se pričeli ukvarjati leta 2016, v času epidemije covid-a19 pa so dejavnost razširili še na mlinarstvo. Kupili in obnovili so stari mlin na kamne, ki je danes privlačen tudi za organizirane ogleda. Enostavne tradicionalne jedi s

pridihom modernega časa, odličnih senzoričnih ocen, katerih surovina zraste oziroma se zredi na njihovi kmetiji, so razlog, da se k njim najavijo številne zaključene skupine. Posebnost so njihove jedi iz ajde. Kekse – linške oči in medenjake iz ajdove moke ter ajdove pokalice pakirajo v steklene kozarce za darilne namene, ajdove štruklje po lastni recepturi pa ponudijo kot desert. Sodelujejo z destinacijo Rogla Pohorje in turističnimi operaterji. Skrbna in gospodarna družina ima tudi smeje načrte za prihodnost, in sicer ureditev nastanitvenih kapacitet ter nakup še enega mlina za mletje drugih vrst žit.

Kmetija Košec

Aljaž Košec, Brinska cesta 4, Ločica ob Savinji, 3313 Polzela
aljaz@kmetijakosec.si, 041 878 135

Na kmetiji Košec se že tretja generacija ukvarja s pridelavo lešnikov in prašičerejo. Mladi gospodar Aljaž je sprejel izziv in se odločil urediti degustacijsko-prodajni prostor ter pridobil dovoljenje za izletniški turizem na kmetiji. Od njive, hleva do krožnika in popotnice gostom nudijo trideset vrst izdelkov. Okusnim suhomesnatim domačim izdelkom ob bok stopajo lešnikovo ma-

slo, hladno stiskano lešnikovo olje, bučni in sadni namazi, jabolčni krehli ter jabolčni sok, moke in zdrobi, praline iz mlečne in temne čokolade ročne, butične izdelave. Vzorčna posebnost je novozgrajen objekt, v pritličju katerega poteka reja prašičev, v nadstropju je moderno zasnovan degustacijski in prodajni prostor s pridihom tradicije (ilovnati ometi), v zgornjem nadstropju pa predelovalni obrat in sušilnica mesnin. S košarico domačih dobrot »Okusi Savinjske doline« obiskovalcem ponudijo tudi izdelke sosednjih kmetij. Kmetija Košec je že pred časom razmislila, kako zagotoviti nič viškov in odpadkov hrane. Vso postrežbo gostom nudijo v grelnih posodah in na ta način si vsak vzame kar in kolikor želi, kar ostane, pa stranke v posodah odnesejo domov. V načrtih za prihodnost je ureditev prostora za avtodome, letne kuhinje za obiskovalce, izvajanje tematskih delavnic in štiri sezonske prireditve, ki bodo v ponudbi povezale lokalne kmetije.

Ekološka kmetija Vogelnik

Zvonko in Petra Potočnik, Zeleni Breg 17, 2390 Ravne na Koroškem
petra.potocnik2011@gmail.com, 041 364 964

Na ekološki kmetiji Vogelnik, ki leži na 732 metrov nadmorske višine na strmih bregovih, se Petra in Zvonko ukvarjata z rejo krav dojilj in kokoši nesnic ter pridelavo tridesetih vrst zelenjave. Zelenjavo gojijo na prostem in v rastlinjaku, kar jim omogoča daljše pridelovalno obdobje. Postavitve pridelovalnih in predelovalnih aktivnosti je smiselno urejena, tako da jim omogoča stalno zaposlitev prek celega leta. Na kmetiji imajo dovoljenje za

dopolnilne dejavnosti predelava in konzerviranje sadja in zelenjave, proizvodnja mesnih izdelkov, proizvodnja testenin, mlinarstvo in pridobivanje električne energije iz obnovljivih virov energije. Vsi njihovi pridelki in izdelki

so ekološko certificirani, saj želijo kupcem dati zagotovilo o kakovostni domači hrani. Večino pridelkov in izdelkov prodajo neposredno na kmetiji, po naboru kupcev pa eko zabojčke dostavljajo tudi na domove njihovih strank. Zanimivo je, da glavni strank predstavljajo mladi in športniki, ki se zavedajo pomena uživanja kakovostne hrane. Njihov slogan je »Lokalno pridelane tradicionalne in sveže kmečke dobrote«.

Kmetija Matk

Klemen Matk, Logarska dolina 21, 3335 Solčava
 klemen@matk.si, 041 556 752

Kmetija Matk, na kateri kmetuje že sedma generacija, se razprostira na 1165 do 2200 metrih nadmorske višine. Obsega 25 hektarov obdelovalnih kmetijskih površin, pašnike, katerih 7 hektarov je planin, 14 hektarov košnih površin in 200 hektarov gospodarskih gozdov. Ukvarjajo se tudi z dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, in sicer turizmom na kmetiji, predelavo mleka, predelavo gozdno-lesnih sortimentov in v času koronakrize so pričeli še s proizvodnjo sladoleada iz ekološkega kozjega mleka, katerega trinajst odličnih okusov najdemo pod blagovno znamko MEEEKSL. Redijo slovensko avtohtono pasmo cikastega goveda, ker so te živali vajene muljenja trave na alpskih pa-

šnikih. Imajo status ARK kmetije, na kateri poleg cikastega goveda redijo še jezersko-solčavske ovce, drežniške koze, krškopoljske prašiče, kranjske čebele in štajerske kokoši po ekoloških smernicah. Na ekološki način pridelajo tudi vrtnine, zelenjavo in sadje. Kmetija zagotavlja socialno varnost trem polno zaposlenim osebam. »V osnovi smo kmetje in zavedamo se, da moramo zaslužiti dovolj iz te dejavnosti in da so nam dopolnilne dejavnosti na kmetiji le pripomoček k boljšemu življenju. Odločitev, da kmetujemo ekološko, je zavedanje o nujnosti ohranjanja čistosti in rodovitnosti zemlje za prihodnje rodove,« pove gospodar Klemen Matk. Žena Janja pa dodaja: »Turisti pravijo, da z našo kmetijo in družino dihamo. Izredno hvaležni so tujci, ko vidijo naš način življenja. Vračajo se predvsem družine z majhnimi otroki. K nam prihajajo gostje iz celega sveta, celo iz Amerike, Singapurja, medtem ko bližnje turistične agencije (iz Evrope in Balkana) pripelejo skupine na ogled kot primer dobre prakse.« Tu, na kmetiji Matk, je resničen raj za dušo in telo. Obiskovalec z lahkoto spusti vse zavore in napetosti vsakdanjika.

Turistična kmetija Gartner

Matevž Gartner, Studor v Bohinju 3a, Srednja vas v Bohinju
 matevz.gartner@gmail.com, 031 346 763

Domače ime kmetije družine Gartner je Pr Odolneku. Matevž je kmetijo prevzel pred petimi leti in s pomočjo evropskih sredstev zgradil novo sirarno, manjšo trgovnico in prostor za izvajanje delavnic s prikazom sirjenja na tradicionalni način. Krave molznice in prašiče pasejo na dveh planinah. Sirjenje na planini izvajajo po tradicionalni naravni metodi iz surovega mleka brez dodanih kultur. V njihovi ponudbi obiskovalci lahko izbirajo med trdimi planšarskimi siri različnih okusov, težkih od enega do 30 kg, ki so dlje zorjeni in so bolj aromatičnega okusa. Letno naredijo tudi deset hlebcev po 100 kg za različne priložnosti, kot so sejmi in prireditve. Med mlečnimi izdelki so v ponudbi še albuminska skuta, maslo in sir mohant. Mohant je mehki, tradicionalni bohinjski tip sira, narejen po po-

sebni tehnologiji, ki daje siru izrazito močan vonj in okus. Mohant je lokalna kulinarčna posebnost, zaščiten na evropski ravni, po katerem je vse večje povpraševanje, saj je lažje prebavljiv, ker so živalske beljakovine že razgrajene v aminokisliline. V zimskem obdobju se pretežno posvečajo mesninam, od katerih izdelujejo zaseko, suhe klobase, suho meso, šunke, vratnike ... Obiskovalci si lahko na njihovi kmetiji tudi odpočijejo v treh različnih apartmajih. Mladi Matevž načrtuje obnovo kozolca, v katerem bo uredil muzej kmečkih orodij in sprejemno točko za degustacijske skupine, nato pa sledi še ureditev novega lastnega doma.

Na Kupčku

Saša Černalogar Mrak, Čekovnik 22, 5280 Idrija
 sasa1.cernalogar@gmail.com, 031 616 411

Na vrhu pobočja, kjer je stala tristo let stara domačija, si je Saša z družino uredila dom, v katerem velnes za dušo in telo doživi jo številni tuji gostje. V apartma, ki ga oddajajo prek dopolnilne dejavnosti na kmetiji, sprejemajo samo pare in tem se posvetijo v celoti. Tu gostje lahko poleg prenočišča uporabijo še domač velnes in savno, zjutraj pa lahko poberejo sveža jajca in si skuhamo obrok iz sadja ter zelenjave, ki raste na vrtu, in zeleni čaj s skalnjaka. Na njihovo željo jim Saša pripravi res okusno in lično postreženo domačo

hrano po starih, tradicionalnih recepturah. Posebnost je hišna sladica, poimenovana po praprababici, »johana«. »Življenje je vedno bolj napeto, sploh v mestih pogrešamo tišino in mir. Tu si človek lahko oddahne, si odpočije in umiri svoje misli,« pove Saša. V okviru dopolnilne dejavnosti predelava sadja poskrbijo za ozimnico, pa tudi sicer se k zajtrku prilagajajo okusni domači sadni in zelenišni namazi, sokovi in žganja za poživitev ali prebavo. Ustvarjalnosti v turistični ponudbi Saši ne zmanjka, in kot tako so jo sprejeli za predavateljico za razvoj turizma na Višji strokovni šoli za gostinstvo, velnes in turizem Bled, Visit Postojna in na Ljudski univerzi Ajdovščina. V prihodnosti bodo razvili velnes dejavnost celostne ponudbe in terapije za boljše upravljanje posameznika z vsakdanjim stresom.

Ekološka kmetija Pri Dolencu

Tadej Dolenc, Pod goricami 15, 1351 Brezovica pri Ljubljani
druzina.dolenc@gmail.com, 070 788 076

Univerzitetno izobražena zakonca Dolenc sta pred osmimi leti pustila »dobri« službi in pričela s kmetovanjem. Pri pridelavi oziroma v poljedelstvu upoštevajo smernice biodinamičnega kmetovanja. Že pred tem sta se ukvarjala s čebelarstvom in tako jim pristop na trg ni predstavljal težav.

Danes petčlanska družina s tremi šolajočimi otroki živi izključno od kmetijstva. Na 5 hektarov veliki kmetiji pridelajo trideset vrst zelenjadnic, koruzo za zrnje, ajdo, krompir in oljne buče. Od leta 2020 se na

kmetiji ukvarjajo tudi s predelavo zelenjave in sadja. Izdelajo petnajst vrst različnih izdelkov. Potrošniki se na njihovi kmetiji lahko oskrbijo tudi jajci iz ekološke proste reje kokoši na zunanjih površinah. Prodajajo na treh tržnicah: Ljubljana Vič, Brezovica in Vrhnika. Zanimivo imajo urejeno tudi samopostrežno trgovinico na domu, ki deluje po načelu zaupanja. Kupci si tu sami izberejo pridelke ali izdelke kmetije, jih stehajo in plačajo. V času epidemije covid-19 je bil ta sistem zelo priljubljen za številne kupce. Dandanes glavnino kupcev predstavljajo športniki, ki se zavedajo, da morajo za optimalno vzdržljivost telesa poskrbeti tudi za optimalno kakovostno hrano. »Čas je zelo pomembna komponenta in pri biodinamiki najpomembnejša. Vse mora biti opravljeno v optimalnem času, da je pridelek vrhunske kakovosti po vseh senzoričnih lastnostih,« med drugim pove gospodar Tadej.

Kmetija Colnar

Janez Colnar, Lešnica 8, 8222 Otočec
info@colnar.si, 031 288 724

Obisk kmetije Colnar, ki se ponaša z vinogradniško-vinarsko tradicijo od leta 1408, ko je nastala prva zidanica, nas je presenetil s samimi presežki. Morda začnimo kar pri imenu Janez, ki ga prejme prvorojeni sin in naslednik kmetije skozi vse generacije od leta 1747. Na devetih hektarih vinogradov pet kmečkih zavarovancev in štiri zaposlene osebe obdelujejo 90.000 trt ter nadalje poskrbijo za predelavo v vrhunska vina, dobro ime kmetije in odnose s kupci. Mladi gospodar Janez Colnar, ki je tudi aktualni kralj cvička, si je ob prevzemu kmetije postavil vizijo nič odpadkov. V letu 2022 je zgradil novo vinsko-emisijsko nevtralno klet. Predelajo in porabijo vse stranske proizvode pri predelavi vina in s tem pri-

spevajo k trajnostnemu razvoju. Olje iz grozdnih pešk in izdelke iz grozdne moke gostje tako okušajo ob izvedeni degustaciji vin in ogledu kleti. Trenutno proučujejo postopke predelave ogljikovega dioksida, ki nastane pri fermentaciji alkohola, v sodo bikarbono za potrebe zaščite vinogradov. V vinski kleti imajo sodoben laboratorij za analizo grozdja, mošta in vina ter alkoholne fermentacije, ki v tridesetih sekundah lahko analizira šestnajst parametrov. V okviru kmetije ponujajo tudi turizem na kmetiji v čudovitem okolju sredi vinogradov, tako rekoč v stari zidanci, kjer se je njihova tradicija začela. Gospodaren in inovativen Janez Colnar in oče Janez Colnar ter stric Matjaž Colnar veliko eksperimentirajo, se stalno usposablajo in uvajajo izboljšave, da bi čim bolj naravno dosegli najvišjo kakovost in trajnostnost.

Obisk kmetije Colnar, ki se ponaša z vinogradniško-vinarsko tradicijo od leta 1408, ko je nastala prva zidanica, nas je presenetil s samimi presežki. Morda začnimo kar pri imenu Janez, ki ga prejme prvorojeni sin in naslednik kmetije skozi vse generacije od leta 1747. Na devetih hektarih vinogradov pet kmečkih zavarovancev in štiri zaposlene osebe obdelujejo 90.000 trt ter nadalje poskrbijo za predelavo v vrhunska vina, dobro ime kmetije in odnose s kupci. Mladi gospodar Janez Colnar, ki je tudi aktualni kralj cvička, si je ob prevzemu kmetije postavil vizijo nič odpadkov. V letu 2022 je zgradil novo vinsko-emisijsko nevtralno klet. Predelajo in porabijo vse stranske proizvode pri predelavi vina in s tem pri-

Kmetija Slavec

Gregor Slavec, Knežak 111, 6253 Knežak
gregor@kmetija-slavec.si, 041 310 876

Ekološka kmetija Slavec je butik s široko ponudbo. V celoti je urejena za didaktično poučevanje s praktičnimi prikazi razno- terih kmetijskih opravil. Tako si kmetijo čez leto ogleda veliko število vrtčevskih otrok, osnovnošolcev, dijakov in študentov, ki lahko izbirajo med deseti- timi različnimi programi. V želji, da razširi ponudbo na vse starostne skupine, je Gregor prek lokalne akcijske skupine pridobil sredstva Evropskega socialnega sklada in ustanovil socialno podjetje Zavod zelena pot ter pridobil potrdilo dementnim ljudem prijazna kmetija. Na tem področju ima Gregor

še veliko smelih načrtov in verjetno ne bo minilo veliko časa, ko bomo o njem in njegovih dosežkih ponovno pisali, brali. Trenutno ima na kmetiji 44 dovoljenj za izvajanje dopolnilne dejavnosti in vse to je zmogel realizirati v slabih osmih letih, odkar se je odselil iz mestnega življenja ter prevzel opuščeno kmetijo. Njegova kmetija je postala ARK središče – status za vzrejo avtohtonih pasem. Na kmetiji redi krave cikaste pasme, drežniške in srnaste koze, jezersko-solčavske ovce, štajerske kokoši in čebеле – kranjsko sivko. Vse živali na kmetiji so avtohtone slovenske pasme. Dobro sodeluje z okoliškimi kmetijami, ki jih je povezal pri skupni prodaji. Inovativni mladi kmet Gregor Slavec pove: »Nobene kmetije ne jemljemo kot konkurenco, ampak kot prednost, da se med seboj izboljšujemo, dopolnjujemo, sodelujemo.«

Ekološka kmetija Slavec je butik s široko ponudbo. V celoti je urejena za didaktično poučevanje s praktičnimi prikazi razno- terih kmetijskih opravil. Tako si kmetijo čez leto ogleda veliko število vrtčevskih otrok, osnovnošolcev, dijakov in študentov, ki lahko izbirajo med deseti- timi različnimi programi. V želji, da razširi ponudbo na vse starostne skupine, je Gregor prek lokalne akcijske skupine pridobil sredstva Evropskega socialnega sklada in ustanovil socialno podjetje Zavod zelena pot ter pridobil potrdilo dementnim ljudem prijazna kmetija. Na tem področju ima Gregor

Turistična kmetija Rajšp

Angela Rajšp, Breznikova cesta 23, 2234 Benedikt
apartmajrajsp@gmail.com, 031 833 158

Družinsko turistično kmetijo Rajšp najdete v osrčju Slovenskih goric, na mirni lokaciji v objemu polj in gozdov. Na 32 hektarih pridelajo vso krmo za enajst plemenskih svinj, krave molznice in tele. Za lastne potrebe in potrebe turizma pridelajo sadje in zelenjavo, kar na kmetiji tudi predelajo v sokove, sadne namaze in vložnine. Kjer je nekoč stala zidnica, so na novo postavili hišo s tremi razkošnimi apartmaji. V spodnjih prostorih hiše se nahaja večja soba za druženja večjih skupin ob posebnih dogodkih ali pričakovanju novega leta. V času

bivanja si turisti lahko sami kuhajo ali pečejo v zunanji krušni peči. Vse, kar pri tem potrebujejo, vse surovine, dobijo na domačiji Rajšp. Mnogi obiskovali se želijo tudi preizkusiti v kmečkih opravilih, kar jim je omogočeno pod budnim očesom Angelinega moža, sedaj že upokojenega gospodarja. Poleg tega nudijo izposojilo koles za potepanje po sosednjih gričih in dolinah, urejeno otroško igrišče, brezplačni brezžični internet in zunanji bazen v poletni sezoni. Gostje prihajajo preko celega leta in statistika kaže, da je razmerje med domačimi in tujimi gosti v povprečju 20 : 80 v korist tujih gostov.

Kmetija Glavinič

Marko Glavinič, Vinski Vrh 6, 2275 Miklavž pri Ormožu
marko.glavinic@gmail.com, 041 322 184

»Vinski raj Glavinič – resort na ekološki kmetiji na idilični lokaciji« je zapis na njihovi spletni strani. In res je. Ko se človek usede ob naravni bio bazen in okuša njihova vina, ta raj tudi doživi. Voda v bazenu je popolnoma naravna, brez dodanih kemikalij. Filtracija vode poteka preko sistema Hydro balance. Z drevesa

ob bazenu v vodo padajo naravni lipovi cvetovi, ki vodo odisavijo in jo naredijo še prijetnejšo, mogoče tudi zdravilno. Ob bazenu se nahaja pet samostojnih lesenih hišk in ena z dvema apartmajema. Gostom so na razpolago prostor za piknike z zunanjo kuhinjo, lepo urejen degustacijski prostor, otroško igrišče in prostori za športne aktivnosti: nogomet, košarko in namizni tenis. Gostje se tu lahko srečajo tudi s kmetijskimi opravili, kot so trgatve, obiranje sadja, nabiranje zelišč. Poleg odličnih vin chardonnay, modri pinot, rumeni muškatac, traminac, rose, šipon, modri muškatac z mehurčki, penec vino in muškatac ottonel na kmetiji pridelajo in predelajo tudi bio sok aronije, domače čaje in bele grozdne rozine.

Kmetija Svenšek

Boris Svenšek, Sela 21, 2324 Lovrenc na Dravskem polju
oljarna.svensek@gmail.com, 041 507 005

Na kmetiji Svenšek že vrsto let pridelujejo oljne buče. Mladi gospodar Boris se je ob prevzemu kmetije odločil pustiti dobro službo trgovskega potnika in osnovno kmetijsko dejavnost dopolniti z oljarno. Kmetija Svenšek obsega 30 hektarov obdelovalnih površin, manjši vinograd s šeststotimi trsi in gozd. Boris pove, da je dohodkovno razmerje med prodajo lastnega bučnega in sončničnega olja v primerjavi s storitvijo stiskanja olja v

povprečju primerljivo. V oljarni izvajajo usluge za širši krog oziroma k njim bučna semena v predelavo pripeljejo od povsod, kjer v Sloveniji pridelajo oljne buče. Inovativni in gospodarni Boris je veliko lastnega znanja vložil v stroje in opremo, in sicer od sejalnice, predelovalne opreme do polnilnice na kmetiji. Ravno kar je zaključil investicijo v novo strojno lopo, v kateri bo uredil sušilnico za bučna semena. Sušenje bučnih semen bo izvajal tudi kot storitveno dejavnost na kmetiji. »Novo sušilno linijo bom tudi sam izdelal, da si znižam stroške. Na razpise programa za razvoj podeželja ne kandidiram, ker bi mi vsaka investicija pomenila znatno višji strošek, kot bi lahko prejel nepovratnih sredstev. Lastno delo v teh razpisih ni dovolj ovrednoteno. Sam pa imam veliko tehničnih znanj in tako vse lahko prilagodim lastnim zmogljivostim,« je Borisov odgovor na vprašanje, ali za investicijska vlaganja koristi javna sredstva.

Dobrobit kmečke družine

Kmet in kmetica sta še vedno gonilna sila na kmetiji – ali zakaj bi morala biti dobrobit kmečke družine najpomembnejša stvar vsakega posameznika na kmetiji

Verjetno so vam dobro poznane izjave, kot so na primer: »Letos pa nimamo časa za dopust, ker je treba postoriti to in to« ali pa »Joj, ne morem počivat, ker moram prej narediti še to in to«, pa takole »Ne morem priti na obisk, ker sem ves čas tako utrujen/a.« Počitek. Rekli boste: »Kaj je že to?« In verjetno vam je tudi precej dobro poznano dejstvo, da je »skrb zase« na kmetiji popolna znanstvena fantastika.

Mnogo je situacij na različnih kmetijah, kjer je bilo občutno prikrajšanje delovanja kmetije zaradi bolezni, poškodb ali celo smrti nosilcev in ključnih članov kmetije. Na primer, ko so starši kmetije predali svojim otrokom, se

veselili bolj umirjenega tempa, a je nekje za hrbtom prišla bolezen, ki se je nabirala že dolga leta.

Dejstvo je, da je čisto enako kot dobrobit živali in rastlin pomembna tudi dobrobit človeka. In tako kot redno skrbite za svoje živali ter rastline, poskrbite pred tem še zase. Ob nesreči v letalu mora mama masko s kisikom najprej nadehati sebi, saj bo le tako lahko preživel tudi njen otrok. Če mama maske ne bo nadela najprej sebi, bosta v škripcih oboje. In ravno tako je na kmetiji. V prvi vrsti je potrebno poskrbeti za svoje dobro počutje, da boste lahko potem lažje poskrbeli za dobro delovanje cele kmetije.

Polnite lastne baterije

Še vedno je na kmetiji vse podrejeno delu, kar je seveda prav, a ne do te mere, da se kot oseba popolnoma izčrpate ali celo izgorite. Tako kot redno dnevno polnite baterije mobilnega telefona, je nujno potrebno napolniti tudi svoje energetske zaloge.

Polnjenja lastnega zabojnika dobrega počutja se lahko lotite na različne načine. Danes je moč najti obilico različnih dejavnosti in ponudnikov. Bodite le previdni pri izbiri, saj je v tej množici ponudbe tudi veliko takih, ki za svoje delo niso pravilno ali zadostno usposobljeni. Sama sem preizkusila različne načine in tehnike in na koncu izbrala za redno izvajanje tiste, pri katerih sem sama prepoznala učinek na moje telo. In enako priporočam vam: preizkušajte, dokler ne najdete nečesa, pri čemer se

boste počutili udobno.

V prvi vrsti lahko začnete tako, da dobro poskrbite za svojo spalno higieno, kar pomeni, da spat hodite dovolj zgodaj, saj se najbolj kakovosten del spanja odvije do polnoči. V noči si zagotovite tudi dovolj ur spanja, saj je to najcenejša in najboljše regeneracija uma in telesa. Vsaj dve uri pred spanjem ne glejte televizije ali drugih ekranov, še manj pa novic. Slednje je namreč razlog, da se vaši možgani ne »prestavi« v stanje globokega spanja in regeneracije. Posledično se zjutraj lahko zbujate utrujeni, nejevoljni in včasih celo prestrašeni. Ne pozabite tudi na redne dnevne odmore. Odličen je tudi kratek spanec, ki ni daljši od 20 minut, ki ponudi novo dozo energije za vsa nadaljnja opravila.

» MAJA KRIŽNAR, KGZS - ZAVOD LJUBLJANA

Folija za siliranje

široka ponudba opreme
za silose na enem mestu

080 73 74
WWW.PROFARM.SI

Dovoljena
na VVO

Jesensko zatiranje plevela

FLASH 500 SC

- Visoko učinkovito zatiranje širokolistnega plevela in navadnega srakoperca **v žitih**
- Dvojna moč delovanja: talni in foliarni herbicid s podaljšanim delovanjem
- Dolg čas uporabe pred ali po vzniku posevka

NOVO

CZAR

- Zatira enoletni širokolistni in ozkolistni plevel v ozimni in jari
- **oljni ogrščici**
- Odlično zatira smolenec
- Učinkovit tudi v sušnejših razmerah

080 16 22
www.metrob.si

Fitofarmaceutvska sredstva uporabljajte varno. Pred uporabo vedno preberite etiketo in informacije o sredstvu.

Nova vlečna sila

Podjetje PIŠEK-Vitli KR PAN bo na letošnjem osrednjem kmetijskem sejmu *Agra* v Gornji Radgoni predstavilo novo generacijo gozdarskih vitlov, kjer bodo začeli sprejemati tudi naročila.

Po zunanosti novi vitli de lujejo bistveno drugače od njihovih predhodnikov, kakor tudi od drugih proizvajalcev. Izrazite ravne linije, ki se z roba deske poševno dvigajo in preidejo v sredinski trikotni del z zgornjim škripcem ter gladke površine zadnje strani deske dajejo drugačen vtis kot smo ga pri vitlih navajeni. Nova generacija vitlov se ponaša z enajstimi patenti, ki izboljšajo uporabnost in varnost stroja.

Gladka in »lijakasto« oblikovana deska

Revolucionarna oblika naletno odzivne deske ima svoj namen in je nastala na osnovi dolgoletnih izkušenj tako podjetja kot uporabnikov njihovih vitlov ter prizadavnega in inovativnega dela Krpanovih ra-

zvojih inženirjev. Na deski se sprednji deli hlodov pri vleki ne zatikajo in tako posledično ne prihaja do dodatnih obremenitev vitla in traktorja. A ko desko pogledamo поблиže, vidimo, da je oblikovana »lijakasto«, torej navznoter s poševnima stranskima in poševno spodnjo ploskvijo, kar omogoča, da pri privleki hlodov ti zdrsnejo proti sredini deske, pri izvleki iz gozda pa se sprednji deli hloda lahko malenkost premikajo levo – desno. Robovi desk so po novem zaobljeni, in tako lesa pri rampanju ali odzivanju ne poškodujemo oz. ga ne moremo naklati in razklati. Standardne deske so pri večini modelov 10 cm širše kot pri enako zmogljivih modelih prejšnje generacije. Opcijsko pa pri večini hidra-

vličnih modelov nudijo tudi 20 cm širše deske, pri nekaterih večjih modelih pa tudi preklopni spodnji del deske.

Piramidalna nosilna struktura

Škripca sta nameščena na trikotno oblikovanem zgornjem delu nosilne konstrukcije vitla, ki je vizualno oblikovan kot enakokraki trikotnik. Tukaj so v nosilnem ohišju nameščeni vsi pogonski in krmilni sklopi.

V novi generaciji vitlov imajo vsi modeli vklop vrtenja bobna in s tem vleke bremena izveden s pomikom pogonskega verižnika proti sklopki in bobnu. To omogoča, da tračna zavora vedno prime na celotni površini traku, saj je boben na stalnem mestu. To rešitev so pri Krpanu uvedli že pri večini modelov dosedanje generacije vitlov in bili zanjo posebej pohvaljeni s strani nemškega strokovnega združenja KWF (Kuratorij za delo v gozdu in z gozdarsko tehniko).

Proporcionalno popuščanje zavore

Ta rešitev omogoča, da zavoro po potrebi popustimo postopno in postopno razbremeni vitel. Tako na eni strani ne pride do sunkov na vitel in traktor, po drugi strani pa ne pride do zrahljanja vlečne vrvi na bobnu in posledično do zagoditve vrvi med ovoje. Pri hidravličnih vitlih s potenciometrom na krmilni napravi postopno (in proporcionalno) krmilimo popuščanje zavornega hidravličnega valja.

» MARJAN DOLEŃSEK,
KGZS - ZAVOD LJUBLJANA

KR PAN®

PRIHODNOST JE
**zanesljivo
močnejša.**

PREDSTAVITEV
NOVE GENERACIJE VITLOV

PREMIERNO NA SEJMU AGRA

3 LETA
GARANCIJE

PODEŽELJE V MESTU LJUBLJANA – vrtiljak okusov in doživetij s predstavitvijo Prekmurja

Sobota, 23. september 2023, med 8. in 14. uro,
na Pogačarjevem trgu v Ljubljani

Dogodki Podeželje v mestu so namenjeni promociji kmetijstva in zblíževanju podeželja z mestom in obratno. Na njih pa se dogaja še marsikaj zanimivega, poučnega, okusnega in prijetnega. Še posebej, kadar sta vreme in vzdušje ravno prava.

K sodelovanju na jesenskem dogodku vabimo vse, ki bi radi pridelke in izdelke svojih kmetij predstavili radovednim obiskovalcem, ki jih poleg odličnih izdelkov zanimajo tudi ljudje in zgodbe, ki stojijo za njimi. S svojo predstavitvijo boste pripomogli k zavedanju, da živeti trajnostno pomeni tudi podpreti lokalne pridelovalce, tako da kupujemo, kuhajmo in jejmo lokalno, sezonsko, domače in tradicionalno.

Družinam prijazen dogodek bo moderiran ter obogaten s kulturnim in kulinarčnim programom ter je namenjen druženju ob poučnih vsebinah. Tudi tokrat bo posebno mesto namenjeno predstavitvi kmetov in rokodelcev madžarske manjšine v Prekmurju.

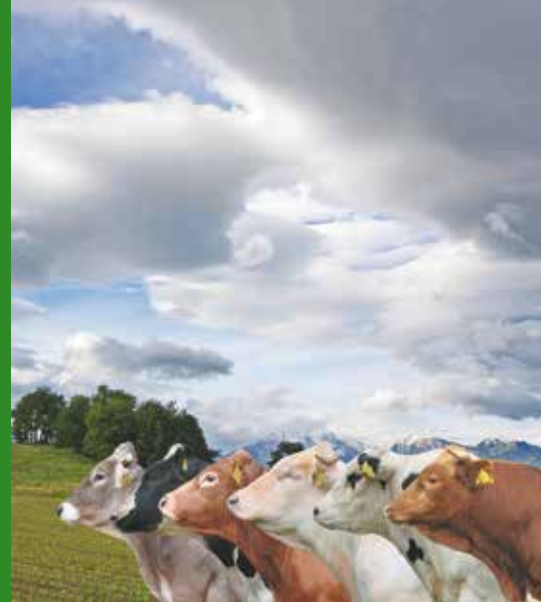
Vabimo kmetije s ponudbo kakovostnih pridelkov in izdelkov, posebej vabljeni nosilci priznanj Dobrote slovenskih kmetij ter različnih znakov kakovosti. Veseli bomo pobud pri soustvarjanju kulturnega programa, delavnic, prikaza dela na kmetiji, turističnih zanimivosti regij in podobno.

Ne odlašajte s prijavi, število prodajnih stojnic je omejeno. Prijavnina je 24,59 evra + ddd. Poravnate jo po prejemu položnice. Prijave sprejemamo samo prek spletnega obrazca na strani www.kgzs.si/pvm/prijava.

V primeru dodatnih vprašanj lahko pišete na e naslov: tatjana.vrbossek@kgzs.si ali pokličete 041 366 504 (Tatjana).

**Luštno bo. Lepo vabljeni, da sodelujete,
raziščete in doživite utrip Podeželja v mestu Ljubljana!**

Organizator dogodka je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z Lisztovim inštitutom in Ljubljanskim parkiriščem in tržnico.

**KVALITETA in
ZANESLJIVOST**

*nas in vas
vodita k uspehu*

**Osemenjevalni
center Preska na
sejmu AGRA 2023**

Osemenjevalni center Preska, največji ponudnik bikovega in kozlovega semena za umetno osemenjevanje, se tudi letos predstavlja na Kmetijsko-živilskem sejmu AGRA. Že tradicionalno nas najdete na lokaciji ob goveji plemenski živini, na razstavnem prostoru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Poleg možnosti pridobiti informacije o ponudbi semena za umetno osemenjevanje, si boste lahko ogledali tudi **ODLIČNE** plemenske bika. Poleg plemenskih bikov mlečnih pasem, rjave (AMARILO) in črno bele (SOPOTNIK), bosta predstavljena med rejci zelo popularna bika mesnih pasem:

- **BULLSTAR** pasme limuzin in
 - **CENTURION** pasme šarole
- Letos bomo predstavili tudi plemenskega bika rjave pasme, v **izvornem tipu** s poudarkom na meso:
- **OREO**

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA

**KGZS - Zavod LJ
Osemenjevalni center Preska**

Cesta v Bonovec 1, 1215 Medvode
tel.: (01) 361 12 66
e-mail: oc.preska@lj.kgzs.si

www.ocpreska.lj.kgzs.si

SEJEM NARAVA-ZDRAVJE

53. sejem za zdrav življenjski slog

19.–21. 10. 2023

*Živim zdravo
z naravo*

Vzporedni dogodek: 30. Bioexo – razstava eksotičnih živali

 Gospodarsko razstavišče

53. sejem Narava-zdravje bo potekal v oktobru

Od 19. do 21. oktobra bo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani potekal 53. sejem za zdrav življenjski slog Narava-zdravje. Letošnje vsebine bodo poudarjale pomen zdravja, zdrave prehrane, gibanja in dobrega počutja ter okolja in stika z naravo.

Tudi letos bo v ospredju zdrava, lokalno pridelana in sveža hrana. Na sejmu boste lahko spoznali ponudnike domačih mlečnih izdelkov, medu, gob, sadja in zelenjave, različnih olj ter izdelkov iz čilija.

Udeleženci sejma lahko raziskujete najnovejše trende ekološke nege kože in aromaterapije, odkrivате čudeže naravne kozmetike ter se udeležite poučnih predavanj o osnovah nege kože in zaščite kože pred UV sevanjem tudi pozimi.

Za tiste, ki vas zanimata narava in eksotične živali, bo vzporedno s sejmom Narava-zdravje potekala 30. BIOEXO razstava eksotičnih živali. Obiskovalci boste imeli priložnost spoznati edinstven živalski svet in pomen varovanja biotske raznovrstnosti.

V današnjem hitrem načinu življenja se vsakodnevno srečujemo z različnimi oblikami stresa, zato bodo

strokovnjaki predstavili različne pristope in tehnike za uravnavanje skritega stresa ter doseganje duševnega zdravja.

Poleg tega je cilj sejma povečati ozaveščenost o zdravem načinu življenja. Na sejmu bodo izvajali brezplačne meritve, različne delavnice in ozaveščali o problematikah, kot so srčno-žilne bolezni, celiakija, demenca, in ponudili rešitve za spodbujanje boljšega razumevanja ter podpore prizadetim.

Pripravljamo tudi spremljevalni program, ki je zanimiv in privlačen za vse generacije. Z interaktivnimi razstavami, informativnimi delavnicami in privlačnimi predstavitvami je dogodek namenjen vsem, ki želite sprejeti bolj zdrav in okolju prijazen način življenja.

Vstopnice si lahko zagotovite tudi prek spleta in se izognete gneči na sejmskih blagajnah.

Z eno vstopnico si lahko ogledate obe prireditvi.

Za več informacij o sejmu spremljajte spletno stran: <https://www.narava-zdravje.si>.

Septembra vsi na MOS!

**55. MOS, Celjski sejem,
13.–17. september 2023**

Bliža se največji in najbolj tradicionalni sejem na Celjskem sejmu, sejem MOS, ki tokrat praznuje že 55 let! Potekal bo med 13. in 17. septembrom, gre pa za največjo poslovno-sejemsko prireditev v Sloveniji in širše.

Letošnji MOS bo v znamenju zelenega prehoda s sončnimi elektrarnami, e-mobilnostjo, trajnostnim razvojem. Veliko bo prikazanih voženj, animacij, poligonov, kjer boste lahko preizkusili nov e-prevoz, o katerem že dolgo razmišljate – od navadnih koles do e-skirojev, skuterjev, avtomobilov.

Na enem mestu bodo ponudbe za dom, gradnjo, prosti čas, zdravo hrano, predstavljala se bo slovenska modna industrija, poskrbljeno bo za razvedrilo in zabavo. V eni izmed večjih sejmskih dvoran bo velika ponudba turističnih destinacij po vsej Sloveniji, predstavljale se bodo butične lokacije, kmetije, ponudniki domače hrane. Tako ne bo manjkalo številnih degustacij in spoznavanja slovenskih kulinarčnih posebnosti po pokrajinah.

Na MOS-u boste lahko spoznali uporabo defibrilatorja in oživiljanja, lahko si boste dali izmeriti sladkor v krvi ali krvni tlak, vprašanja boste lahko zastavljali Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje. Skrb za zdravje in spoznavanje z vsem, kar lahko sami naredimo za svoje telo, bo čudovita izkušnja na MOS-u, zato

obiščite ta največji sejmski dogodek v Sloveniji in poskrbite za svoje zdravje.

Na letošnjem MOS-u bodo sodelovala tudi številna ministrstva, ki bodo obiskovalcem predstavljala digitalne storitve javnih ustanov, ki bodo korenito olajšale naša vsakdanja opravila na ustanovah.

Spoznali boste več kot tisoč razstavljalcev, opravili boste odlične sejmske nakupe in se opremili z vsemi informacijami, ki jih ta hip potrebujete.

Lanski MOS je obiskalo blizu 62.000 obiskovalcev, bodite letos tudi vi med njimi in spoznajte novo sejmsko dogodivščino, ki si jo boste nedvomno zapomnili!

Obiščite Celjski sejem, 55. MOS, 13.–17. september 2023.

Celjski sejem

13.–17. SEPTEMBER 2023

MOS TURIZEM

55 LET

Trajnostni & zeleni turizem, kulinarika ter kamping & karavaning

Skupaj z nami predstavite dobre prakse trajnostnega krožnega gospodarstva!

Razkrivamo skrivnosti pri kmetovanju

Zakaj imajo krave rogove

Krava predstavlja temeljno kategorijo v vrsti govedo, ki vključuje tudi teleta, telice, bike in vole. Načrtovanje naravnega pripusta je še prihodnost, pomemben korak v SKP 2023–2027 pa je nagrajevanje reproduktivne kategorije krave. To je trajnostna govedoreja (ob pretežno lastni krmi in na družinskih kmetijah). Krava se kot organizem v celoti izraža samo z izvirno strukturo telesa, če ima rogove amputirane in štrleče čelo, žal ne več. Kakovost govedoreje se kaže v številu telet, samooskrbi z mlekom, mesom in usnjem ter gnojem, ki je preoblikovan v kompost. Kravji gnoj je ključ za vzdrževanje in izboljševanje rodovitnosti tal (zadrževanje vlage, globlje korenine rastlin, več življenja v tleh in višji odstotek organske snovi).

Ker imajo vsi prežvekovalci rogove, obstaja **trditev, da so rogovi povezani s prebavo in presnovo**. Dr. Rudolf Steiner je v Kmetijskem tečaju 1924. opozoril na to in zatrdil, da je znanost enostranska. Organsko in živo ne potrebuje zunanjega, pač pa sledenje tokom, ki se dogajajo znotraj živali.

Telo goveda je prekrito s kožo in dlako, na mestu rogov (in parkljev) z roževino. Rogova sta izrastka spiralne oblike in zrcalno vsaksebi, na zdravi kravi v obliki navznoter in navzgor zavite spirale. Rogova usmerjata sevanje navznoter in delujeta kot vrata za komunikacijo. Njuna rast je povezana s postavo živali in

ključna za njeno delovanje. Rogovi usmerjajo eterično-astralni (življenjsko-duševni) princip, ki vpliva na prebavne mehanizme in procese presnovne. Delujeta kot ventila za energijske sile in ne za tekočine ali pline.

Prežvekovalni organi so specializirani za pretvorbo celuloze iz voluminozne krme v mleko, rast in izločke, z nizko porabo energije. Doslej ni bilo odkritih energijsko in stroškovno učinkovitejših mehanizmov in jih tudi ne bo.

Rogovi so ključni za procese prežvekovanja in fermentacije, saj zadržujejo sile in jih usmerjajo nazaj v živalski organizem. T. i. recikliranje in koncentracija energijskih tokov prispevata k visoki presnovni zmogljivosti krav. Delovanje rogov je povezano s silami in ne s snovmi. Zato krave potrebujejo rogove in redno gibanje. Krave, ki so jim rogove amputirali, imajo okrnjeno izvajanje vseh svojih naravnih procesov. Prežvekovanje in fermentacija celuloze se odvijata v prednjem delu telesa, kjer so tudi čutila za vonj, sluh, okus, otip. Sprednja obtežitev telesa skupaj z rogovi omogoča peristaltiko. Visoko stopnjo zmogljivosti krave je mogoče doseči le s pomočjo celotnega njenega organizma.

Krava dve tretjini dne porabi za krmljenje in prežvekovanje. Takrat je navznoter budna, navzven kot da drema. Njena glava je pozorna, obrnjena navzgor in osredotočena navznoter, »zavestno« aktivna. Druge živali in ljudje počnejo zavestno le zauživanje krme in hrane, prebave in prireje ne. Prežvekovalci se odločajo o začetku prežvekovanja in to prekinejo, če se jih zmoti. Prežvek premikajo med temnim anaerobnim rahlo kislim okoljem vampa in svetlejšim aerobnim alkalnim okoljem gobca. Rog harmonizira sile in procese prebave (in presnove) in sile preusmerja nazaj v živalski organizem. Ne gre le za premikanje in preoblikovanje krme, temveč in predvsem za sile. Te prispevajo k ogromni presnovni zmogljivosti goveda.

Delovanje rogov v zvezi s prebavo in presnovo je povezano bolj s silami kot s snovmi (krma). Pravilni razvoj, fiziologija in obnašanje krav izhajajo iz rogov. **Temeljno sporočilo je, da zaradi amputacije rogov krave vseh njim danih procesov ne morejo opravljati.**

Iz literature:

- Zakaj imajo krave rogove, 2016 Demeter & FiBL.
- R. Steiner: Temelji uspešnega kmetovanja v očeh duhovne znanosti, 2011, Založba Ajda Vrzdenc.

» MAJA KLEMEN COKAN, KGZS-ZAVOD CELJE

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 10. septembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po e-pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo **USTAVNA PRESOJA**.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Alisa Medved, Srpenica; Romana Kočar, Cankova; Ivan Zaviršek, Ljubljana; Franc Langus, Bohinjsko jezero; Nada Švigelj Demšar, Borovnica. Čestitamo!

Poreklo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jutranji in večerni pojav na nebu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drug izraz za lov na divje živali	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Človek, ki misli le nase	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Območje, kjer površinska voda ne more pronicati v globino	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Listopadni grm z rumenimi cvetovi iz družine metuljnic	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Žlahtni plin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vremenski pojav z bliskanjem in strelami	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bolezen lesa vinske trte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dogodek ali pojav v naravi, ki povzroči veliko škodo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Naprava za spremljanje vremena	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Žival z bodicami	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo ime za rastlino ščir	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

NAGRADNA KRIŽANKA

							AVTOR: MARJAN GRABNER	ODMIK OD VSAK-DANJH SKRBI	STANO-VANJSKA PRIKOLICA	PEŠČENO BORIŠČE V AMFI-TEATRU	NAŠ POKOJNI SOCIOLOG (VELJKO)	NORVEŠKI FILOLOG AASEN	KAR SE NALOŽI NA KAJ	SIBIRSKA BOROVNICA
							OTROŠKO JAJČASTO PIHALO							
							HRVAŠKO MESTO MED VIROVITICO IN OKUČANI							
							PRIPRAVA, S KATERO SE TOLČE PO KRESILU							
							POMEMBNA PREDIVNICA				REŽISER HOWARD PROSTOR ZA HRAMBO ORODJA			
ELIPSAST KROŽNIK NAŠ GLED. KRITIK (ANDREJ)						ŽELJKO IVANEK								
						MAGNETNI ŽELEZOVEC								
PROŽNA LUKNJIČASTA GOBA ZA BRISANJE TABLE	OLJNO KORITO	GOTOVČEV OPERNI JUNAK	RIBIŠKA VRVICA	EVA LONGORIA	VODNA ŽIVAL Z LOVKAMI PROBLEMI, NADLOGE			STRUPENA RASTLINA, PREOBJEDA GL. MESTO JORDANIJE						
NIZKE TEKMOVALNE SANI							NA NJEJ SE KAJ NAUČIMO ALENKA ARKO							
VZPOREDNI ODDELEK NA VEČJI SOLI							PERZIJSKI SVEČENIK, VEDEZ			NAŠA UMETNOSTNA ZGODOVINARKA	SERVIRNI PLADENJ (POGOV.)			
							RANČAR							
BESEDA, KI KOGA UROČI					AFR. ŽIVAL Z DOLGIM VRATOM KGOR RAD LAŽE			FRANCOSKA IGRALKA (MARIE-JOSE) ZMIKAVT						
ŽARO TUŠAR		ANGLEŠKA ROCK SKUPINA TOPNIČAR (ZASTAR.)					TIPALKA PRI ŽUŽELKAH PRAVNA LISTINA							
STOLETJE			CAMERONOV ZF FILM					KIBELIN SVEČENIK SRBSKO NASELJE V SREMU						
			ŠIVALNO SREDSTVO											
STILSKI OBLIKOVALEC IZLOŽB							SELJANKA							
							AVTOR GIMNAZIJE INGOLIČ							
	GORLJIV PLIN V NAFTAI	HRVAŠKI KRAJ SZ. OD ZADRA TOALETNO SREDSTVO			PROVINCA V JUŽNI AFRIKI KARL ERJAVEC				ZNAK ZA TANTAL			PREDSTOJNIK SKOFIJE		
									PASENJE					
ČUSTVENI SIMBOL, SMAJLI								ZAČELJE VRSTE AVSTRIJSKA TISKOVNA AGENCIJA		CIRIL ŠKERJANEC				
										ŠTEFAN TISEL				
STAND-UP KOMIK VODOPIVEC			RIMSKA BOGINJA OGNJIŠČA OZNAKA CELJA						NAŠ SKLADATELJ (KAMILO) ZNAK ZA NIKELJ					
AMERIŠKI ROCKER COOPER					ARTILERIJA									
NEUMEN ČLOVEK					POMAGAJMO PRIZADETIM V POPLAVAH	NIGERIJSKA DENARNA ENOTA				CAROLINA FACHINETTI				

POMOČ: MAŠEK, Kamilo - naš glasbeni pedagog in skladatelj, **NATAL** - nekdanja provinca v Južni Afriki v letih 1910-94 s središčem Pietermaritzburg, **VESTA** - rimska deviška boginja ognjišča, doma in družine

Geslo križanke pošljite do 15. septembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjna 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med pravilnimi odgovori bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila DOVOLJ JE) bodo nagrado prejeli: Iva Brodarič, Gradac; Barbara Močnik, Kamnik; Mira Ponikvar, Nova vas; Branko Šuster, Črenšovci; Ivan Zaviršek, Ljubljana. Čestitamo!

Vabljeni na 20. vseslovensko srečanje kmetov na Ponikvi in Slomu

»Besede mičejo, zgledi vlečejo« je vodilna misel 20. vseslovenskega srečanja kmetov in vseh, ki jim je kmetijstvo blizu. Poromajte na Ponikvo in Slom, rojstni kraj blaženega Antona Martina Slomška, zavetnika kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva, v **nedeljo, 8. oktobra 2023!**

V središču jubilejnega druženja bo izpostavljen pomen tega, da hodimo skupaj in z zgledom nadaljujemo delo slovenskega kmeta v upanju, da bo zgodba, ki jo uresničujemo, tudi naprej šla iz roda v rod.

Srečanje se bo pričelo v cerkvi sv. Martina na Ponikvi, kjer bo ob 12. uri ob somaševanju duhovnikov mašo daroval upokojeni mariborski nadškof msgr. dr. Marjan Turnšek. Sodelovali bo škof Evangeličanske cerkve mag. Leon Novak. S svojim petjem bodo mašo obogatili Fantje z Jožefovega hriba.

Ob 14. uri bomo druženje nadaljevali s slavnostno akademijo pred Slomškovo rojstno hišo na Slomu. Kako uporabni so svetniki za kramljanje, bo v sklopu dogajanja na slavnostni akademiji predstavil režiser, dramatik in igralec Gregor Čušin.

Druženje na vsebinsko in glasbeno bogatem dogodku bomo zaključili s pogostitvijo.

Tradicionalni golaž in dobrote s kmetij bodo pripravili člani prostovoljnega gasilskega društva Ponikva in članice okoliških društev kmečkih žena ob sodelovanju učencev Srednje kmetijske šole Šentjur.

Na Slomu bo možen ogled hiše, kjer se je leta 1800 rodil Anton Martin Slomšek. V njej je prikazana življenjska pot velikega duhovnika, vzgojitelja in narodnega buditelja. Pri izvedbi srečanja poleg Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije sodelujejo občina Šentjur pri Celju, župnija Ponikva in številni prostovoljci.

Za tiste, ki bi se srečanja radi udeležili in nimate prevoza, bodo na nekaterih območnih enotah Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije organizirali avtobusne prevoze. Kontaktne številke za prijave bodo objavljene v septembru na spletni strani www.kgzs.si.

Lepo vabljeni in vnaprej hvala za vaš doprinos k prijetnemu vzdušju na tem zahvalnem srečanju!

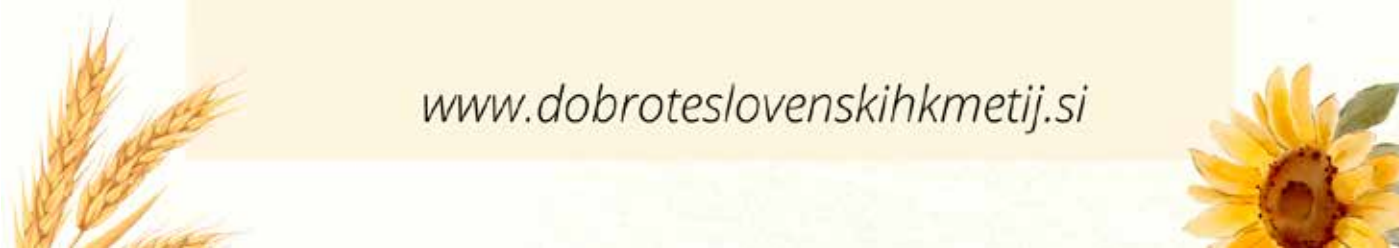
PORTAL

DOBROTE
slovenskih kmetij

Vabljeni k predstavitvi
ponudbe z vaše kmetije!

Najboljše je blizu!

www.dobroteslovenskihkmetij.si